

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΣΤ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 - ΤΗΛ. 227 - 689

15

ΙΟΥΛΙΟΥ 1969

ΑΡΙΘ. 14

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

1. "Ότε, θεία συνάρσει, τῇ 1ῃ Μαρτίου 1969 εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 φύλλον τοῦ ἐπίσημου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας μας ἐδημοσιεύθη τὸ Ν.Δ./γμα 126/1969 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐπεσημάναμεν δι' ὀλίγων τὴν μεγάλην καὶ πράγματι ἱστορικὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος. Δὲν ἠθελήσαμεν νὰ ἀναλύσωμεν τὰς κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα διατάξεις τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα μὴ ἡ τυχὸν γενησομένη ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου λάβῃ ἀπλῶς θεωρητικὴν μορφήν, διεκφυγῇ δὲ ἡ οὐσιαστικὴ τοῦ περιεχομένου τοῦ ὑφ' ἡτοῦ ἀι διὰ τοῦ γράμματος ἐκφραζόμεναι νέαι θεμελιώδεις διατάξεις, αἵτινες πρόκειται νὰ δραστηριοποιήσουν τὸν ὀργανισμόν τῆς Ἐκκλησίας καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας, ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

2. Ἐπιθυμία ἡμῶν ἄλλωστε ἦτο, ὅπως ἴδωμεν δημοσίᾳ ἐκτιθεμένας ἀπόψεις καὶ γνώμας τῶν τε ἐπαϊόντων καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας μεριμνόντων καὶ ἐνδιαφερομένων. Εἰς τὰ θεωρητικὰ θέματα καθόλου εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν γνώμαι καὶ ἀντιλήψεις, ἀκόμη καὶ ἐρμηνεῖαι, διάφοροι. "Όταν ὅμως τὸ διὰ τοῦ γράμματος θεωρητικὸν στοιχεῖον τοῦ Νόμου, τοῦ οἰουδήποτε Νόμου, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μετουσιωθῇ εἰς πράξιν, ζώην, δρᾶσιν καὶ ἐνέργειαν, τότε καὶ ἡ θεώρησις τοῦ γράμματος λαμβάνει οὐσιαστικώτερον περιεχόμενον καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ κρίσις ἀποβαίνει θετική, ἀσφαλῆς καὶ δικαία.

3. Ἦδη, εἰς ἐφαρμογὴν τῶν εἰδικῶν διατάξεων τοῦ ὑπ' ἀριθ. 126/69 Ν. Δ/τος «περὶ

Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», πρόκειται ἐνώπιον ἡμῶν, δημοσιευθεῖς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 13 τῆς 1 /7/1969 φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ Κανονισμὸς ὑπ' ἀριθ. 1 «περὶ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων». Ὁ Κανονισμὸς οὗτος διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τμῆμα περιλαμβάνει τὰ «Κεντρικὰ Νομοθετικὰ καὶ Διοικητικὰ Ὁργανα τῆς Ἐκκλησίας». Ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς πέντε κεφάλαια, περιλαμβάνοντα 18 ἄρθρα. Τῶν κεφαλαίων τούτων ἡγεῖται, ὡς εἶχός, τὸ «Περὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας», ὑποδιαιρούμενον εἰς τέσσαρα θεμελιώδη ἄρθρα. Τὸ δεῦτερον κεφάλαιον ὁμιλεῖ ἐν τρισὶν ἄρθροις (5 - 7) «περὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου». Τὸ τρίτον κεφάλαιον κάμνει λόγον, διὰ πρώτην φοράν εἰσαγομένου τοῦ θεσμοῦ τούτου, «περὶ τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου», ἐπίσης εἰς 4 ἄρθρα ὑποδιαιρούμενον (8 - 11). Τὸ τέταρτον κεφάλαιον ρυθμίζει τὰ τῶν διὰ πρώτην ἐπίσης φοράν εἰσαγομένων «Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν», ἐπίσης εἰς 4 ἄρθρα ὑποδιαιρούμενον (12 - 15). Τέλος, τὸ πέμπτον κεφάλαιον τοῦ πρώτου τούτου τμήματος ὁμιλεῖ «περὶ τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ καθηκόντων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ὡς Προέδρου τῶν Κεντρικῶν Διοικητικῶν Ὁργάνων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐν τρισὶν ἄρθροις (16 - 18). Τὸ περιεχόμενον καὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, διὰ πρώτην ἐπίσης φοράν, καθορίζει τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

4. Τὸ δεῦτερον τμῆμα ἀναφέρεται εἰς τὰ «Περιφερειακὰ Νομοθετικὰ καὶ Διοικητικὰ

«Όργανα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρία κεφάλαια, περιλαμβάνοντα τὰ ἐξῆς. Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἀναφέρεται εἰς τὰ περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων, περιλαμβάνον 12 ἐν ὅλῳ ἄρθρα (19-30). Τὸ δεύτερον κεφάλαιον διαλαμβάνει ἐν ἐνὶ ἄρθρῳ (31) «Περὶ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου». Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον ὀμιλεῖ «περὶ τοῦ Γενικοῦ καὶ τῶν κατὰ τόπους Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτροπῶν» ἐν πέντε ἄρθροις (32-36). Διὰ πρώτην φοράν καὶ ἐνταῦθα εἰσάγεται, ἐπισήμως, ἔχων προκαθορισμένης ἀρμοδιότητος, ὁ θεσμὸς τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου.

5. Τὸ τρίτον τμήμα ἀναφέρεται εἰς «τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὑποδιαιρούμενον εἰς δύο ἐκτενῆ μετὰ πολλῶν ἄρθρων κεφάλαια. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον κεφάλαιον διαλαμβάνει ἐν τρισὶν ἄρθροις (37-39) «περὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου», τὸ δὲ δεύτερον κεφάλαιον «περὶ τῶν Γραφείων τῶν Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν» εἰς 11 ἐν ὅλῳ ἄρθρα (40-50). Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ θεσμοῦ σπουδαιότατου τὸ πρῶτον εἰσαγομένου, ἦτο φυσικὸν καὶ ἡ ἀνάλυσις ἐκάστου τῶν ἄρθρων διὰ πλειόνων παραγράφων νὰ λάβῃ μεγαλυτέραν τῶν συνήθων ἄρθρων ἔκτασιν.

6. Τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον τμήμα περιλαμβάνει, εἰς 13 ἐν ὅλῳ ἄρθρα (51-63), ἄνευ διαίρεσέως τινος εἰς ἐπὶ μέρους κεφάλαια, τὰς «Γενικὰς καὶ Μεταβατικὰς διατάξεις». Ἐν τοῖς πρώτοις 9 ἄρθροις, διὰ πρώτην φοράν, ρυθμίζει τὰ τῶν «Ὀφφικίων», ἀπονεμομένων οὐ μόνον εἰς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους Κληρικούς, ἀλλὰ καὶ εἰς λαϊκούς, διακριθέντας ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἤθει, ἐπὶ ἐκκλησιαστικῇ ἀφοσίωσει, ἐπὶ παιδείᾳ καὶ δράσει ὑπὲρ τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης καὶ γενικώτερον ὑπὲρ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦ ἄρθρου 60 καθιεροῦται ὡς ἠθικὴ ἀμοιβή, ἀπονεμομένη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἡμετέρους καὶ ξένους δι' ἐξόχους ὑπηρεσίας ἢ διὰ δημιουργικὴν ἐκκλησιαστικὴν δραστηριότητα, τὸ «Παράσημον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου», διακρινόμενον εἰς τρεῖς τάξεις. Εἰς τὰ τρία τελευταῖα ἄρθρα (61-63) γίνεται λόγος περὶ τοῦ τρόπου τῆς πλήρους συγκρο-

τήσεως τῶν Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν δι' ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, περὶ ἀνανεώσεως ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἀρχιερέων ἐντὸς τριῶν μηνῶν τῶν ἀπονεμηθέντων Ὀφφικίων καὶ τέλος παρέχεται ἡ δῆλωσις τῆς ἀκυρώσεως πάσης διατάξεως ἀντικειμένης εἰς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος «Ὁργανισμὸν Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων».

7. Ὁ πρῶτος οὗτος Κανονισμὸς «περὶ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων» ἀποτελεῖ πράγματι γεγονός μέγα καὶ ἱστορικὸν διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν. Διὰ πρώτην φοράν διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ὁ θεανθρώπινος ὀργανισμὸς τῆς Ἐκκλησίας μας χρησιμοποιεῖ τὸ δικαίωμα νὰ νομοθετήσῃ ὁ ἴδιος περὶ τῶν τοῦ οἴκου σου καὶ νὰ ὀργανωθῇ ἐπιτελικῶς. Ἐνῶ, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου, ἡ Ἐκκλησία ἦτο ὑποχρεωμένη, πρὸς ρύθμισιν καὶ τῆς μικροτέρας λεπτομερείας τῆς ζωῆς τῆς, νὰ προστρέχῃ ἐκάστοτε εἰς τὴν Πολιτείαν, πολλάκις δὲ νὰ τὴν ἐκλιπαρῇ ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπιματαίω πρὸς ψήφισιν τῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφορώντων νομοθετημάτων, τώρα ἐπὶ τέλος ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀφίνεται ἐλευθέρα νὰ νομοθετῇ αὐτῇ δι' ἑαυτήν. Διὰ πρώτην οὕτω φοράν ἡ θεωρία μεταβάλλεται εἰς πράξιν καὶ ἔργον καὶ ζώην. Διὰ πρώτην φοράν ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διακηρύττει εἰς τὸ εὐσεβὲς αὐτῆς πλήρωμα τὸ συστηματικὸν πρόγραμμα τῶν ἑαυτῆς καθηκόντων πρὸς δρᾶσιν, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν εὐσεβῶν αὐτῆς μελῶν. Διὰ πρώτην φοράν καὶ οἱ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν ἀγαπῶντες καὶ σεβόμενοι δύνανται νὰ θεωρήσωσι ταύτην λυσιτελῶς δρῶσαν καὶ μετ' ἐπιτελικοῦ πράγματι σχεδίου ὀργανωτικῶς ἐπιδιώκουσαν τὴν ἐπίτευξιν τῶν εὐγενῶν καὶ ἱερῶν Αὐτῆς σκοπῶν ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς δράσεως Αὐτῆς.

8. Ἡ διὰ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου παρασχεθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως ἀποδέσμευσις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, παρέσχεν Αὐτῇ, ὅπως μόνη ρυθμίξῃ ἐλευθέρως τὰ τοῦ οἴκου τῆς καὶ καθορίξῃ τὰς ἐπὶ μέρους πτυχὰς τῆς δράσεώς τῆς. Ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 Κανονισμὸς ἀποτελεῖ ἐπομένως τὸν πρῶτον καρπὸν τοῦ πόθου τῆς Ἐκκλησίας περὶ ριζικῆς ἀναδιο-

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΧΑΛΚΗΔΟΝΕΙΩΝ

Εἰς δύο παλαιότερα ἄρθρα ἡμῶν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» ἡσχολήθημεν περὶ τὸ ἀνωτέρω θέμα, παρασχόντες ἀπὸ τῶν στηλῶν αὐτῆς ἔκθεσιν τῆς ἐπανασυνδέσεως καὶ ἐξελιξέως τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πρὸ δέκα πέντε περίπου αἰῶνων ἀποσπασθεισῶν ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτῆς καὶ βαθμηδὸν διαμορφωθείσων μὲ μονοφυσιτικῶν ἀπόκλισιν πέντε Ἀντιχάλκηδονείων Ἐκκλησιῶν, τῶν καὶ ἐλασσόνων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς λεγομένων, ἧτοι τῆς Κοπτικῆς, τῆς Αἰθιοπικῆς, τῆς Ἀρμενικῆς, τῆς Συροϊακωβιτικῆς καὶ τῆς Μαλαμπαρικῆς ἢ Συροϊνδικῆς. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἄρθρων τούτων ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τοῦ ἔτους 1964 (σελ. 456-461) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνεπίσημος συνάντησις ὀρθοδόξων καὶ ἀντιχάλκηδονείων θεολόγων», τὸ δὲ δεύτερον ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» τοῦ ἐπομένου ἔτους (σελ. 460-465) ὑπὸ τὸν τίτλον

γανώσεως τῶν τοῦ οἴκου αὐτῆς, πρὸς τελεσφόρον καὶ ἐπιτυχῆ ἐπιτέλεσιν τῆς ἱεραῆς αὐτῆς ἀποστολῆς.

Ὁ ἀναγινώσκων μετ' ἐπιστασίας ἐν ἔκαστον τῶν ἄρθρων τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 1, θαυμάζει πράγματι τὴν μετ' ὄξυνοίας διάρθρωσιν καὶ τὴν προορατικότητα τῶν συντακτῶν τούτου, ἧτοι πάντων τῶν μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου, ἧτις ἐπὶ μῆνας εἰργάζετο καθ' ἐκάστην συνεδριάζουσα διὰ τὴν σύνταξίν του. Βεβαίως ἢ ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογῇ του θὰ ἐμφανίσῃ τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, εἰς ἃ οὗτος ἀποβλέπει, ἀλλὰ καὶ τὰς τυχρὸν ἐλλείψεις του. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου, ἔχει τὴν εὐχέρειαν, νὰ ἐπιμῆν εἰς οἵανδήποτε στιγμὴν καὶ νομοθετοῦσα νὰ ἐπενέγκῃ τὰς ἀναγκαῖας βελτιώσεις. Εἶθε ὁ Κύριος, ἢ Κεφαλὴ τοῦ Θεανθρωπίνου ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ φωτίσας τοὺς συντάκτας τοῦ Κανονισμοῦ Σεβασμ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, νὰ ἀποδώσῃ τοὺς ἀναμενομένους εὐχύμους καρπούς, ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ ὅλου σώματος τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἧτοι τῆς τε Ἱεραρχίας ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην ταύτης ἔννοιαν καὶ τῶν πιστῶν καὶ εὐσεβῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

«Αἱ τελευταῖαι ἐξελιξέεις τῶν σχέσεων μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχάλκηδονείων». Ἐπειδὴ δὲ ἔκτοτε ἐσημειώθησαν νέαι ἀξιόλογοι ἐξελιξέεις εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ἀντιχάλκηδονείων σχέσεις καὶ κατεβλήθησαν σοβαραὶ προσπάθειαι πρὸς προπαρασκευὴν καὶ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι διεξαγωγῆν τοῦ πανορθοδόξου ἀποφασισθέντος ὑπὸ τῆς Ε' Πανορθοδόξου Διασκέψεως ἐπισήμου θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τῶν εἰρημένων σεβασμίων ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον, ὅπως ἐκθέσωμεν κατωτέρω τὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη συντελεσθεῖσαν πρόοδον ἐν τῇ προπαρασκευῇ τοῦ ὀρθοδοξοανατολικοῦ τούτου θεολογικοῦ διαλόγου, παραπέμποντες διὰ τὰ προηγηθέντα ταύτης εἰς τὰ μνημονευθέντα ἀνωτέρω δύο ἄρθρα ἡμῶν.

Οὕτω, μετὰ τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1965 σημειωθὲν μέγα βῆμα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν πρὸς ἐπανασυνάντησιν καὶ συνδιαλλαγῆν τῶν ἀδελφῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κατ' Ἰανουάριον 1965 συνελθούσης ἐν Addis Abeba Διασκέψεως τῶν ἀρχηγῶν τῶν Ἀντιχάλκηδονείων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς κατ' Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀποφάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ τῆς διαδικασίας τοῦ διεξαχθησομένου θεολογικοῦ διαλόγου¹, συνεκροτήθη δύο περίπου ἔτη βραδύτερον, ἧτοι ἀπὸ 25 μέχρι 29 Ἰουλίου 1967, ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Bristol ἢ δευτέρα συνάντησις Ὁρθοδόξων καὶ Ἀντιχάλκηδονείων θεολόγων, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος ἀφ' ἐνὸς μὲν 11 Ὁρθόδοξοι θεολόγοι, ἧτοι 5 Ἕλληνας: ὁ μητροπολίτης Καλαβρίας Αἰμιλιανός, ὁ ἀρχιμανδρίτης Δαμασκηνὸς Παπανδρέου καὶ οἱ καθηγηταὶ Ἰ. Ρωμανίδης (πρεσβύτερος), Γ. Κονιδάρης καὶ Ν. Νησιώτης, 3 Ρῶσοι: οἱ καθηγηταὶ καὶ πρεσβύτεροι G. Florovsky, J. Meyendorff καὶ V. Boronov, 2 Βούλγαροι: ὁ μητροπολίτης Sliven Νικόδημος καὶ ὁ καθηγητῆς E. Tsonievsky, ὡς καὶ ὁ Ρουμᾶνος καθηγητῆς N. Chitescu. Ὁμοίως ἀπέστειλαν εἰσηγήσεις ἀναγνωσθεῖσας οἱ Ἕλληνας καθηγηταὶ Π. Τρεμπέλας καὶ Ἰω. Καρμίρης, κωλυθέντες νὰ παραστῶσι προσωπικῶς. Ἀφ' ἐτέρου δὲ μετέσχον 8 Ἀντιχάλκηδονεῖοι θεολόγοι, ἧτοι 2 Ἀρμένιοι (Etchmiadzin): οἱ Vardapet A. Berberian καὶ M. Krikorian, 2 Κόπται: ὁ ἐπίσκοπος Σαμουήλ καὶ ὁ καθηγητῆς K. Khella, 3 Μαλαμπαρινοὶ ἐξ Ἰνδίας: ὁ ἐπίσκοπος Θεόφιλος Φίλιππος καὶ οἱ πρεσβύτεροι P. Verghese καὶ V. Samuel, ὡς καὶ ὁ Ἀβησσωνὸς Ato G. Mikre Selassie. Ὁμοίως ἀνεκοινώθησαν εἰσηγήσεις δύο ἀπόντων: τοῦ Κόπτου Hakim Amin καὶ τοῦ Συροϊακωβίτου ἐπισκόπου Severius Zaka Iwas.

Παρατηρητέον ὅτι καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν συνάντησιν τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Ἀντιχάλκηδο-

1. Βλέπ. «Ἐκκλησίαν» 42 (1965) 461 ἐξ.

νειών θεολόγων ἐτηρήθη ἡ αὐτὴ διαδικασία, οἷα καὶ κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν ἐν Aarhus. Ἀνεγνώσθησαν δὲ καὶ συζητήθησαν νῦν αἱ ἐπόμεναι εἰσηγήσεις: α) Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανού: «ἀπὸ τοῦ Aarhus εἰς τὸ Bristol», β) Π. Τρεμπέλα: «παρατηρήσεις τινές ἐπὶ τῆς συναντήσεως τοῦ Aarhus», γ) V. C. Samuel: «ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παραδόσει τῆς Συριακῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας», δ) E. Tsonievsky: «ἡ ἔνωσις τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων κατὰ τὰς Ἀντιχαλκηδονείους Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ὀρθοδόξιαν», ε) G. Florovsky, (αὐτὸ Χριστολογικὸν δόγμα καὶ ἡ ὁρολογία του), στ) P. Verghese: «ἡ μονοθελητικὴ ἔρις», ζ) M. K. Krikorian: «ἡ Χριστολογία ἐν τῇ λειτουργικῇ παραδόσει τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας», η) H. Amin: «ἡ ὀρθόδοξος πίστις ἐν ταῖς λειτουργίαις καὶ ταῖς προσευχαῖς τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας», θ) Ἰω. Καρμίρη: (αὐτὸ Χριστολογικὸν δόγμα ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Λατρείᾳ), ι) Γ. Κονιδάρη: «ἡ ἐσωτερικὴ συνέχεια καὶ συνάφεια τοῦ Τριαδικοῦ καὶ τοῦ Χριστολογικοῦ δόγματος ἐν ταῖς ἐπτά Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις», ια) K. N. Khella: «ἐμποδιζοῦσιν αἱ τέσσαρες μεταγενέστεραι Σύνοδοι τὴν μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων συνδιαλλαγὴν;», ιβ) N. Chitescu: «ἡ θέσις ὀρθοδόξων τινῶν καὶ ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων περὶ τῶν θελήσεων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων μετὰ τῶν Ἀντιχαλκηδονείων», ιγ) Ἀρχιεπισκόπου Severius Zaka Iwas; «ἡ διδασκαλία περὶ μιᾶς φύσεως ἐν τῇ Συριακῇ Λατρείᾳ»¹. Τὴν ἀνάγκωσιν ἐκάστης τῶν ἀνωτέρω εἰσηγήσεων ἐπηκολούθουν συζητήσεις, αἵτινες ἤγαγον εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἐπομένης κοινῆς ἐκθέσεως τῶν συμπερασμάτων τῶν συσχεφθέντων θεολόγων, ἧτις ἔχει ὡς ἀκολούθως:

1. «Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ, τῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς, ἵνα συνέλθωμεν διὰ δευτέραν φοράν ὡς ὁμάς μελέτης, ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τῶν ἀρχῶν τῶν σεβαστῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν. Εἰς τὸ Aarhus ἀνεκαλύψαμεν ἱκανὰ κοινὰ σημεῖα, ἵνα ἐγγύτερον ἐρευνήσωμεν τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν. Εἰς τὸ Bristol εὗρομεν νέα τινὰ σημεῖα συμφωνίας. Πολλὰ ζητήματα ἀναμένουσιν ὅπως μελετηθῶσι καὶ ρυθμισθῶσι. Ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν νὰ προβῶμεν εἰς τινὰς κοινὰς διαπιστώσεις.

2. Ἡ ἀπειρος ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος, δι' ἧς ἐδημιούργησε καὶ ἔσωσεν ἅμα ἡμᾶς, εἶναι ἡ ἀφετηρία ἡμῶν διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνώσεως τῆς τελείας θείας φύσεως καὶ τῆς τελείας ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ Σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. Διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ὁ Θεὸς Λόγος ἐγένετο εἷς ἐξ ἡμῶν. Οὕτως ὁ ὁμοούσιος τῷ

Πατρὶ ἐγένετο διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁμοούσιος καὶ ἡμῖν. Διὰ τῆς ἀπειροῦ χάριτος ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν ἡμᾶς, ἵνα κατατείνωμεν πρὸς τὴν ἄκτιστον δόξαν Του. Ὁ Θεὸς ἐγένετο φύσει ἄνθρωπος, ἵνα ποιήσῃ τὸν ἄνθρωπον χάριτι Θεόν. Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύπτει οὕτω καὶ πραγματοποιεῖ τὴν ἀληθῆ κλήσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς καλεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν πληρότητα τῆς μετ' αὐτοῦ κοινωνίας ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μεταμορφώμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν. Ἐν τῇ σωτηριολογικῇ ταύτῃ προοπτικῇ προσηγγίσασμεν τὸ χριστολογικὸν ζήτημα.

3. Ἐμνήσθημεν πάλιν τῶν ἡμετέρων κοινῶν Πατέρων ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Ἐκκλησίᾳ — τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου καὶ τοῦ ἀγίου Εἰρηναίου, τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου καὶ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, τοῦ ἀγίου Βασιλείου καὶ τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης καὶ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, τοῦ ἀγίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου καὶ τοῦ ἀγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ πολλῶν ἄλλων ὁσίας μνήμης. Στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, διαπιστοῦμεν τελείαν σχέσιν μετὰ τὴν Χριστολογία καὶ Σωτηριολογία, ὡς καὶ τελείαν σχέσιν ἀμφοτέρων πρὸς τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Ἀνθρωπολογία, τὴν Ἐκκλησιολογίαν καὶ τὴν Πνευματολογία, ὡς καὶ πρὸς ὀλόκληρον τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

4. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ε' αἰῶνος ἔχομεν χρησιμοποιοῦνται διαφόρους διατυπώσεις, ἵνα ὁμολογῶμεν τὴν κοινὴν ἡμῶν πίστιν πρὸς τὸν ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον. Τινές ἐξ ἡμῶν παραδέχονται δύο φύσεις, θελήσεις καὶ ἐνεργείας ὑποστατικῶς ἠνωμένους ἐν τῷ ἐνὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. Τινές ὅμως ἐξ ἡμῶν παραδέχονται μίαν ἠνωμένην θεανθρωπίνην φύσιν, θέλησιν καὶ ἐνεργείαν ἐν τῷ αὐτῷ Χριστῷ. Ἀλλ' ἀμφοτέροι αἱ πλευραὶ ὁμιλοῦσι περὶ ἐνώσεως ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως. Τὰ τέσσαρα ἐπιρρήματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κοινὴν παράδοσιν ἡμῶν. Ἀμφοτέροι παραδέχονται τὴν δυναμικὴν μονιμότητα (ἐνότητα) τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος μετὰ πασῶν τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων καὶ δυνάμεων αὐτῶν ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ. Οἱ ὁμιλοῦντες διὰ τοῦ ὄρου «δύο» δὲν διαιροῦσιν ἢ χωρίζουσι δι' αὐτοῦ. Οἱ ὁμιλοῦντες διὰ τοῦ ὄρου «μία» δὲν συγχέουσι ἢ συγχωνεύουσι. Τὸ «ἀδιαιρέτως» καὶ «ἀχωρίστως» τῶν ὁμιλούντων περὶ «δύο» καὶ τὸ «ἀτρέπτως» καὶ «ἀσυγχύτως» τῶν ὁμιλούντων περὶ «μίας» πρέπει νὰ τονισθῶσιν εἰδικῶς, ἵνα δυνηθῶμεν νὰ ἐννοήσωμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

5. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ συζητήσαμεν ἐπίσης τὴν συνέχειαν τῆς διδασκαλίας ἐν ταῖς Συνόδοις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἰδικῶς τὰς μονοενεργητικὰς καὶ μονοθελητικὰς συζητήσεις τῆς ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος. Ὅλοι ἡμεῖς συμφωνοῦμεν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις οὔτε ἀπεροφήθη οὔτε κατεπίεσθη ὑπὸ τῆς θείας θελήσεως ἐν τῷ σαρκωθέντι Λόγῳ, οὔτε εἶναι ἀντίθετοι ἢ μία πρὸς τὴν ἄλλην. Ἡ ἄκτιστος καὶ ἡ κτιστὴ φύσις μετὰ τοῦ πληρώματος τῶν φυσικῶν ιδιοτήτων καὶ δυνάμεων αὐτῶν ἠνώθησαν ἀσυγχύτως

1. Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω εἰσηγήσεις εἰς τὴν ἐν Bristol σύσκεψιν, ὡς καὶ τὰ πρακτικὰ τῶν διεξαχθεισῶν συζητήσεων μετὰ τῆς κοινῆς ἐκθέσεως, ἐδημοσιεύθησαν ἐν «The Greek Orthodox Theological Review», Vol. XIII (1968) Nr 2, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Papers and Discussions between Eastern Orthodox and Oriental Orthodox Theologians. The Bristol Consultation, Juli 25-29, 1967», edited by D. Constantelos, N. Nissiotis, P. Verghese.

και άχωρίστως και συνεχίζουσι να ένεργῶσιν ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν. Ἡ θέσις ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦσι να ὀμιλῶσι περὶ μιᾶς θεανθρωπίνης θελήσεως και ἐνεργείας ἠνωμένης ἀσυγχύτως και ἀχωρίστως δὲν φαίνεται συνεπῶς να εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως (680-681), ἡ ὁποία δέχεται δύο φυσικὰς θελήσεις και δύο φυσικὰς ἐνεργείας, ὑπαρχούσας ἐν αὐτῷ ἀδιακρίτως, ἀναλλοιώτως, ἀχωρίστως και ἀσυγχύτως.

6. Ἐπειράθημεν να διατυπώσωμεν ἐρωτήσεις τινὰς, αἵτινες χρήζουσι περαιτέρω μελέτης πρὸς τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πλήρους κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν. Ἐνθαρρυνόμεθα ὅμως ὑπὸ τῆς κοινῆς σκέψεως τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐπὶ τινων θεμελιωδῶν θεμάτων διὰ να συνεχίσωμεν τὸ ἡμέτερον ἔργον τῆς κοινῆς μελέτης ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι παρὰ τὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας ἔχομεν να ἀντιμετωπίσωμεν, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς πλήρη συμφωνίαν.

7. Αἱ κοινὰ ἐπαφαί ἡμῶν ἐν τῷ προσφάτῳ παρελθόντι ἔπεισαν ἡμᾶς, ὅτι εἶναι ἀπολύτου προτεραιότητος διὰ τὰς ἡμετέρας Ἐκκλησίας να ἐξετάσωμεν ἐπειγόντως τὰ κατάλληλα μέτρα, ὅπως ἀποκαταστήσωμεν τὴν πλήρη κοινωνίαν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἧτις ἔχει δυστυχῶς ἀπὸ αἰῶνων διακοπῆ. Αἱ συζητήσεις ἡμῶν ἐν Aarhus τῷ 1964 και ἐν Bristol τῷ 1967 ἔδειξαν εἰς ἡμᾶς, ὅτι, ἵνα ἐπιτύχωμεν τὸν σκοπὸν τοῦτον διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, παρίσταται ἀνάγκη, ὅπως αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν προβῶσιν εἰς ὄρισμένας προκαταρκτικὰς ἐνεργείας.

8. Τὸ σημαντικὸν μέτρον τῆς ἐπιτευχθείσης μέχρι τοῦδε συμφωνίας μεταξὺ τῶν θεολόγων ἐπὶ τῆς χριστολογικῆς διδασκαλίας τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν δέον ὅπως ταχέως ὀδηγήσῃ εἰς τὴν σύνταξιν κοινῆς δηλώσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ να ἐκφράζεται διὰ τῆς αὐτῆς διατυπώσεως ἡ κοινὴ πίστις ἡμῶν εἰς τὸν ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ὁποῖον ὀμολογοῦμεν τέλειον Θεὸν και τέλειον ἄνθρωπον. Ἡ δὴλωσις αὕτη, ἧτις δὲν θὰ ἔχη τὸν χαρακτῆρα μιᾶς ὀμολογίας πίστεως ἢ ἐνὸς πιστεύω, δέον να συνταχθῇ ὑπὸ ὁμάδος θεολόγων ἐπισήμως ἐξουσιοδοτημένων ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν και να ὑποβληθῇ εἰς τὰς Ἐκκλησίας πρὸς κανονικὴν και ἀυθεντικὴν ἔγκρισιν ἢ πρὸς ὑποδείξεις τροποποιήσεων ἐξεταστέων ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς τῆς ἐγκρίσεως τοῦ τελικοῦ κειμένου ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν.

9. Πλὴν τῆς προτάσεως μιᾶς δηλώσεως συμφωνίας ἐπὶ τῆς βασικῆς χριστολογικῆς πίστεως, ἐν σχέσει πρὸς τὴν φύσιν, θέλησιν και ἐνεργείαν τοῦ ἐνὸς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ κοινὴ Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ δέον να ἐξετάσῃ ἐπίσης τὰ σχετικὰ κανονικὰ και λειτουργικὰ προβλήματα, ὡς και τὰ τῆς δικαιοδοσίας, ὡς π.χ. τὰ ἀναθέματα και τὰς λειτουργικὰς ἀποδοκιμασίας ὑπὸ τινων Ἐκκλησιῶν θεολόγων θεωρουμένων ὑπὸ ἄλλων ὡς διδασκάλων και ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἀποδοχὴν ἢ μὴ ἀποδοχὴν

Συνόδων τινῶν, τὰς ἀναγνωρίσεις δικαιοδοσίας και τὰς ἀναγκαιούσας συμφωνίας πρὸς τῆς κανονικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κοινωνίας.

10. Ὑποβάλλομεν τὴν παροῦσαν συμφωνον δηλώσιν εἰς τὰς Ἱεραρχίας και τοὺς λαοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν μετὰ μεγάλης ταπεινοφροσύνης και βαθέος σεβασμοῦ. Θεωροῦμεν δὲ αὐτὴν ὡς ἔργον μιᾶς ὁμάδος μελέτης μόνον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπὸ κοινου ἀνευρέσεως δυνατοτήτων, αἵτινες θὰ διευκολύνωσι τὴν περαιτέρω ἐνεργείαν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὑπολείπεται εἰσέτι να γίνῃ ἱκανὴ ἐργασία τόσον ὑφ' ἡμῶν ὅσον και ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἡ ἔνωσις, δι' ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν προσηυχῆθη, πραγματοποιηθῇ ἐν τῇ ζωῇ τῶν Ἐκκλησιῶν¹.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω κοινῆς δηλώσεως τῶν μετασχόντων τῆς δευτέρας ταύτης συσκέψεως τῆς ὁμάδος μελέτης Ὁρθοδόξων και Ἀντιχαλκηδονείων θεολόγων, δι' ἧς ἀπὸ συμφώνου ἐκφράζεται ἡ κοινὴ πίστις αὐτῶν πρὸς τὸν ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν ὡς τέλειον Θεὸν και ὡς τέλειον ἄνθρωπον, καταφαίνεται, ὅτι, ὅπως εἰς τὸ Aarhus οὕτω και εἰς τὸ Bristol ἐγένετο ἐν εἰσέτι βῆμα πρὸς τὴν πλήρη και τελικὴν συμφωνίαν. Ὑπολείπονται βεβαίως εἰσέτι πολλὰ. Πρὸς προώθησιν, λοιπόν, τοῦ ἀρξαμένου ἔργου προϋτάθη ὁ ὑπὸ τῶν οικειῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπίσημος διορισμὸς μικτῆς Ὁρθοδοξοανατολικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς περαιτέρω συζήτησιν και διευθέτησιν τῆς τε κυρίας χριστολογικῆς και τῶν ἄλλων δευτερευουσῶν διαφορῶν, τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου και τῶν Ἀντιχαλκηδονείων Ἐκκλησιῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ θὰ συνεχισθῇ τὸ προπαρασκευαστικὸν ἔργον τῆς ἢ παροῦσα θεολογικὴ ὁμάς μελέτης, πραγματοποιοῦσα τὴν τρίτην αὐτῆς συνάντησιν ἐν St. Mary's Abbey τοῦ Kent Ἀγγλίας ἀπὸ 23-28 Αὐγούστου 1969 με κύριον θέμα: «Αὐθεντία τῶν Συνόδων διὰ τὴν πίστιν και τὴν ζωὴν», ὡς και τὰ ἐπόμενα τρία δευτερεύοντα θέματα: 1. «Ἀνάλυσις τῆς ἱστορικῆς ἐξελίξεως πρὸς και μετὰ τὴν Σύνοδον τῆς Χαλκηδόνας». 2. «Διάκρισις μεταξὺ ὅρου και κανόνος και ἡ σημασία αὐτῶν διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς Συνόδου τῆς Χαλκηδόνας». 3. «Συνέχεια τῆς περὶ Μυστηρίων διδασκαλίας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον και εἰς τὰς Ἀντιχαλκηδονείους Ἐκκλησίας. Ἐν τέλει τῆς συναντήσεως ταύτης θὰ καθορισθῶσι και τὰ περαιτέρω ἀναγκαῖα βήματα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς»².

Αἱ ἀνωτέρω ὅμως τρεῖς συναντήσεις Ὁρθοδόξων και Ἀντιχαλκηδονείων θεολόγων φέρουσιν ἀνεπίσημον και προπαρασκευαστικὸν χαρακτῆρα, ἄγουσαι εἰς τὸν παρασκευαζόμενον ἐπίσημον διάλογον μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας και τῶν ἐλασσόνων Ἀντιχαλκηδονείων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, περὶ οὗ ἡ συνελθοῦσα ἐν Γενεύῃ ἀπὸ 8 μέχρι 16 Ἰου-

1. Αὐτόθι, σ. 133-135.

2. Εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου τὸ παρὸν ἄρθρον, ὅτε ἀνηγγέλθη ἡ ἀναβολὴ τῆς συναντήσεως διὰ τὸ 1970.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΛΗΞΕΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ*

Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, ἀσκήσασα μετὰ ζήλου μέγαν ἀριθμὸν ἱερῶν διακονιῶν, ἤσκησε μετ' αὐτῶν καὶ τὰς δύο ἱεράς διακονίας τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς κατηχήσεως. Διὰ τῆς πρώτης ἐξ αὐτῶν, πλήρης πίστεως καὶ ζωῆς ὡς ἦτο κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας, ἐξαπέστειλε τὸ μήνυμα τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἔθνικοὺς. Διὰ τῆς δευτέρας συνεκέντρωσεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὴν ἔμφυχον ἀπόδοσιν τῆς σποράς τοῦ κηρύγματος ἐπὶ τῷ τέλει τῆς διδασκαλίας τῶν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν τῆς χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως καὶ τῆς ἐντάξεως τῶν προσηλύτων εἰς τοὺς κόλπους τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος. Οὕτως ἐμορφώθη καὶ διετηρήθη ἀκμαῖον μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ μεσαίωνα ἐν ἱερώτατον ἔργον, ἡ κατήχησις, καὶ μία τάξις ἀνθρώπων, ἡ τάξις τῶν κατηχομένων.

Τὸ ἔργον τοῦτο, ἀπλοῦν κατὰ τὰ πρῶτα βήματα τῆς Ἐκκλησίας, προσέλαβεν ἀργότερον μίαν πλουσίαν καὶ ἐν ταύτῃ ἀρτίαν μορφήν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἱεροσολύμων, τούλάχιστον, οἱ ἐγκαταλείψαντες τὰ εἰδῶλα ἢ τὴν ἐβραϊκὴν συναγωγὴν πρὸ μὲν τοῦ βαπτίσματος ἐδέχοντο τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς πίστεως, μετὰ δὲ τὸ βάπτισμα τὸν βαθύτερον περὶ τῶν μυστηρίων λόγον. Αἱ συντελούμεναι πρὸ ἢ μετὰ τὸ βάπτισμα κατηχητικαὶ αὐταὶ ἐνέργειαι, ἀππληραγμέναι παντὸς κοσμικοῦ ἢ ἐπιτολαίου χαρακτήρος, ἐστηρίζοντο τόσον εἰς τὸν λόγον καὶ τὴν πράξιν πεφωτισμένων καὶ ἀδιαβλήτων κατὰ κανόνα ὡς πρὸς τὸ ἦθος ἀνδρῶν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ συνόλου τῶν πιστῶν. Τούτου δὲ ἕνεκα καὶ ἀπετέλουν ζῶσαν ἐνταξίν τῶν νέων πιστῶν εἰς τὸ μυστικὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας σῶμα. Οἱ νέοι δὲ οὗτοι πιστοί, οἱ ὁποῖοι πρὸ τοῦ ἐγκεντρισμοῦ των εἰς τὴν χριστιανικὴν καλλιέλαιον ἔφερον τὴν ὀνομασίαν τῶν κατηχομένων, ἦσαν ἐνήλικες ὀδεύοντες τὰς βαθμίδας τοῦ ὀρίμου βίου καὶ ὄχι παῖδες ὡς οἱ μαθηταὶ τῶν συγχρόνων Κατηχητικῶν Σχολείων.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαία κατήχησις, ἡ πρώτη δηλονότι μορφή τῆς κατηχήσεως, ἡ ὁποία κατὰ μίαν ἀτυχή ἐν προκειμένῳ πορείαν τῶν αἰώνων ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ μεσαίωνα ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ ὄχι εἰς τὴν ζωὴν.

* Ἡ ὁμιλία αὕτη ἔγινεν ὑπὸ τοῦ κ. Κωνσ. Δ. Φράγκου, Καθηγητοῦ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου καὶ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἀλεξανδρείῳ Μεγάλῳ λαβοῦσαν χώραν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν τῆς 18-5-1969.

Ἀνήκει δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν, καθ' ὅσον ὅ,τι ὀνομάζεται σήμερον παρ' ἡμῶν «Κατηχητικὸν Σχολεῖον» προῆλθεν ὄχι ἐξ αὐτῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀτυχοῦς μετ' αὐτὴν κατηχητικῆς καταστάσεως καὶ τῆς τάσεως πρὸς ὑπερφάγγισιν τῆς καταστάσεως ταύτης. Οὕτω δὲ καὶ μόνον, πέραν τῶν καθαυτῶν μυσταγωγικῶν χαρακτήρων τῆς ἀρχαίας κατηχήσεως, ἐνεφανίσθησαν καὶ ἠνδρώθησαν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, τὰ ὁποῖα, ἐλλείψει παντὸς ἄλλου κατηχητικοῦ θεσμοῦ ἐκβλαστάνοντος ἐκ τῆς ἀρχαίας κατηχητικῆς πράξεως, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὄχι μόνον ἀπεδέχθη ὡς ἐκκλησιαστικὸν μορφωτικὸν θεσμόν, ἀλλὰ καὶ καθιέρωσε καὶ προβάλλει σήμερον λαμπρῶς διὰ τοῦ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἐλληνικῆς γῆς πανηγυρικοῦ ἑορτασμοῦ τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων των.

Τὰ σχολεῖα ταῦτα, διαφέροντα, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀρχαίαν κατήχησιν, ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν τροφίμων, ἤκουσαν ἐσχάτως πλείστα ὅσα ὡς πρὸς τὸν ρόλον καὶ τὴν σημασίαν των. Οὕτω, σαφῶς ἢ καὶ σφοδρῶς ἀντιτιθέμενοι πρὸς αὐτὰ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, ἐνόησε δὲ καὶ γονεῖς, ἔρριψαν κατ' αὐτῶν ἀπροκαλύπτως καὶ δι' αὐτῶν εἰσέτι τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων τὴν βαρείαν μομφὴν τοῦ σκότους καὶ τοῦ ἀναχρονισμοῦ, ἐνῶ ἐκ τῆς ἄλλης πλευρᾶς ἄνθρωποι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τελοῦντες ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ πνεύματος τῶν νέων καιρῶν, ἔσπευσαν νὰ ὑποδείξουν ἐπιμόνω τὴν μεταβολὴν των εἰς κέντρα νεότητος καὶ τόπους χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ ψυχαγωγίας.

Εἰς τὴν πρώτην ἐκ τῶν δύο τούτων προφανῶς ἀντιτιθεμένων πρὸς ἀλλήλας ἀπόψεων κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν νὰ εἴπωμεν ταῦτα. Ἡ λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐσημείωσε κατὰ τὸ παρελθόν, σημειοῖ κατὰ τὸ παρὸν καὶ θὰ σημειώσῃ εἰς τὸ μέλλον ὄχι μόνον ἐλλείψεις, ἀλλὰ καὶ σοβαρὰς ἐνόησε ἀστοχίας ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐν λόγῳ θεσμοῦ. Ἀπρόθυμοι ἢ καὶ κακοὶ ἐργάται τοῦ κατηχητικοῦ ἀμπελῶνος, ἐργαζόμενοι παρὰ τὸ πλευρὸν κατηχητῶν συγχρόνων τὸ κατηχητικὸν πρὸς τὸ μοναχικὸν ἰδεῶδες, θὰ ἀποτελοῦν ἀσφαλῶς ἐσαεὶ τοὺς δύο ἀκραίους κινδύνους τῆς χριστιανικῆς κατηχήσεως, νοουμένης ὡς εἰσαγωγῆς εἰς τὸν χριστιανικὸν βίον καὶ ὄχι ὡς ἀναβάσεως εἰς τὰ ἀπροσπέλαστα διὰ τὰ πλήθη τῶν πιστῶν ὕψη τῆς μοναχικῆς χριστιανικῆς τελειώσεως. Ἄλλ' οἱ κίνδυνοι οὗτοι δὲν εἶναι οὔτε καὶ θὰ γίνονταν κανῶν. Ἀποτελοῦν ἐξαίρεσιν καὶ ἐξαίρεσιν μάλιστα μικρὰν καὶ φευκτέαν, ἐνῶ σκοπὸς καὶ κανὼν

τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἶναι καὶ θὰ παραμείνῃ ἢ εἰς τὴν ποιμνὴν τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ ἡπία καὶ ἀσφαλῆς εἴσοδος παντὸς κακοῦ καὶ ἀνάκου ἀρνίου, ἀπολαύοντας τὴν παροῦσαν ζωὴν καθ' ἕλας τὰς ἀδιαβλήτους διαστάσεις τῆς καὶ διὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀπολαύσεως ταύτης ἀνερχομένου συνεχῶς τὴν κλίμακα τῆς ἀρετῆς καὶ πληροῦντος διαρκῶς τὸν αἰώνιον σκοπὸν του.

Εἰς τὴν ἐτέραν ἐκ τῶν δύο εἰρημένων τάσεων ἢ ἀπάντησις ἡμῶν εἶναι ἡ ἀκόλουθος. Παρὰ πᾶσαν θεολογίαν καὶ παιδαγωγικὴν τελοῦσαν ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ συγχρόνου ἄγχους καὶ τῆς περιωνύμου τεχνικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνος, τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ὀφείλει νὰ ἀνεύρῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ὁδὸν τῆς ταυτίσεώς του πρὸς τὴν ἀρχαίαν κατήχησιν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς Κύριλλος, ὁ Ἱεροσολύμων, ἐνεκαίνιαζε τὴν σειρὰν τῶν μυσταγωγικῶν κατηχήσεών του διὰ τούτων τῶν πρὸς νεοφωτιστοὺς λόγων· «Ἐπόθουν ὑμῖν καὶ πάλαι, ὦ γνήσια καὶ περιπόθητα τῆς Ἐκκλησίας τέκνα, περὶ τῶν πνευματικῶν τούτων καὶ ἐπουρανίων διαλεχθῆναι μυστηρίων». Τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον εἶναι καί, ἐὰν δὲν εἶναι, πρέπει νὰ γίνῃ κατήχησις, ζωὴ, λόγος καὶ διάλογος «περὶ τῶν πνευματικῶν... καὶ ἐπουρανίων... μυστηρίων». Τὰ ἐνοριακὰ Κέντρα Νεότητος δύνανται καὶ πρέπει νὰ ἀναπτυχθοῦν εἰς χώρους προσφορᾶς μιᾶς ἀδαπάνου καὶ πλουσίας ἐν ταύτῳ ψυχαγωγίας. Ἡ ψυχαγωγία ὅμως αὕτη δὲν εἶναι, οὔτε καὶ δύναται νὰ γίνῃ κατήχησις. Ἡ ψυχαγωγία εὐφραίνει, ἐξάγει. Ἡ κατήχησις ὑποχρεοῖ, εἰσάγει. Οὐδεμία δὲ οὐσιώδης ἢ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένη σχέσις ὑφίσταται μεταξὺ ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς, ἐκφράσεως καὶ περισυλλογῆς, ψυχαγωγίας καὶ κατηχήσεως.

Ἐξ ἄλλου, καὶ δὴ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ κατηχητικὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἔργον, ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν ταῦτα. Ἀπὸ τῶν πρώτων ὥρῶν τοῦ λήγοντος κατηχητικοῦ ἔτους δὲν ἐξεφράσθη μόνον ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς ζώσης καὶ ἐνεργοῦ κατηχήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου εἰς τὸν ὑποφαινόμενον, ὡς εἰς τὸν κάτοχον τῆς ἑδρας τῆς Κατηχητικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου, ἡ γενικὴ διεύθυνσις τοῦ ἔργου τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς συνιστάσεως τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης Ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς.

Πρὸ τῆς ἀναθέσεως ταύτης καὶ τοῦ βάρους τῶν κυρίων, δηλονότι τῶν πανεπιστημιακῶν, ἡμῶν καθηκόντων ἐσκέφθημεν καὶ ἐνηργήσαμεν ὡς ἀκολούθως.

Κατόπιν ἐγκρίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκθύμου ὑποστηρίξεως τοῦ παρόντος ποτὲ κατηχητοῦ καὶ ἤδη Ποιμενάρχου, ἐστρέψαμεν τὸ ὅλον σχεδὸν τῶν φροντίδων ἡμῶν πρὸς τὸν τομέα τῶν Κατωτέρων, ὡς λέγονται, Κατηχητικῶν Σχολείων, τὰ ὁποῖα κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν ἀποτελοῦν τὴν πλέον κατάλληλον διὰ τὴν κατηχητικὴν σπορὰν ἡλικίαν. Τὰ Μέσα καὶ Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα κατελίπομεν κατὰ τὸ ὅλον σχεδὸν εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν διδασκάντων εἰς αὐτὰ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ὀρθὸν καὶ πρέπον εἶναι νὰ λεχθῇ κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν ὅτι κατέβαλον προσπαθείας τοῦλάχιστον ἰσοδυνάμους πρὸς τὴν δυσκολίαν καὶ τὴν σκληρότητα τῶν ἡθῶν τῶν συγχρόνων νεαρῶν.

Τὰ Κατώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα, χάριν τῶν ὁποίων ἐπεδόθημεν προσωπικῶς εἰς τὴν λειτουργίαν εἰδικῶν διὰ τοὺς κατηχητὰς ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰς κατηχητριάς ἀφ' ἑτέρου Κατηχητικῶν Φροντιστηρίων, ὑπηρετήθησαν ὑπὸ 136 τακτικῶν κατηχητῶν καὶ κατηχητριῶν ὡς καὶ τινῶν ἀναπληρωματικῶν, βοηθουμένων ἀπάντων εἰς τὸ ἔργον ὑπὸ μείζονος ἀριθμοῦ βοηθῶν καὶ ἀνηκόντων κατὰ κανόνα εἰς τὰς ἐν τῇ πόλει λειτουργούσας χριστιανικὰς ὀργανώσεις. Ἐκ τῶν μορφωτικῶν καὶ τῶν ἐποπτικοῦ χαρακτῆρος ἐπαφῶν, τὰς ὁποίας εἴχομεν καθ' ὅλον τὸ ἔτος μετὰ τῶν εἰρημένων νεαρῶν ἐργατῶν τοῦ κατηχητικοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης ἔργου διεπιστώσαμεν καὶ μετὰ πάσης χαρᾶς ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ κατὰ τὰς πλέον κρισίμους διὰ τὸν παγκόσμιον πνευματικὸν βίον στιγμὰς ὑφίστανται ἐν Ἑλλάδι χριστιανικαὶ δυνάμεις ἱκαναὶ καὶ πρόθυμοι νὰ τεθοῦν, πέραν παντὸς χριστιανικοῦ φατριασμοῦ, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν κατηχητικῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος, ὡς πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν Κατωτέρων Κατηχητικῶν, τῶν ὁποίων ὁ ζῆλος ὑπῆρξε καὶ εἶναι κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν πλέον ἢ καταφανῆς, παρέχομεν τὴν εὐχάριστον πληροφορίαν ὅτι οὔτοι ὡς ἐγγραφέντες μὲν ἀνῆλθον εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 12.417 μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ἐξ ὧν 5.961 μαθηταὶ καὶ 6.456 μαθήτριαι, ὡς κατὰ μέσον ὄρον φοιτήσαντες δὲ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 8.146, ἐξ ὧν 3.909 μαθηταὶ καὶ 4.237 μαθήτριαι.

Τῆς πραγματικότητος ταύτης, κυρίαι καὶ κύριοι, ὁ συνεχιζόμενος πανηγυρικὸς ἑορτασμὸς ἀποτελεῖ ὄχι συνήθη ἐπίδειξιν, ἀλλ' ἔκφρασιν βαθεῖαν καὶ ἰδίᾳ διάπυρον καὶ ἐλπιδοφόρον διὰ τὸ κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης εὐχῆν.

ΚΩΝΣΤ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΣ

Καθηγητῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Παν/μίου

ΤΟ Δ' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

'Από τῆς 31 Μαΐου μέχρι τῆς 2 'Ιουνίου 1969 συν-εκλήθη ἐν 'Αθήναις καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας τὸ Δ' Πανελλήνιον Θεολογικὸν Συνέδριον, μὲ γενικὸν θέμα: «'Εκκλησιαστικοὶ Πατέρες καὶ Παιδεία». Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου διεξήχθησαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερωνύμου.

Πρὸ τῆς πανηγυρικῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ 'Αθηνῶν ἡ θεία Λειτουργία, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου κ. 'Ιερωνύμου. Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ὠμίλησε πρὸς τοὺς Συνέδρους, ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος καὶ κατ' ἀνάθεσιν τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικόδημος, εἰπὼν τὰ ἐξῆς:

«Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς» ('Ιω. κ' 21).

Χαιρετίζοντες ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, ἐν εὐλογίᾳ Κυρίου πολλῇ, τὸ Δ' Πανελλήνιον Θεολογικὸν Συνέδριον, καὶ ἀπὸ μέρους τῆς 'Εκκλησίας ἀπευθύνοντες λόγον Κυρίου πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς Συνέδρους, κατ' ἀνάθεσιν τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου, τοῦ καὶ προέδρου τοῦ Συνεδρίου, εὐκαιρον θεωροῦμεν, ἵνα ἐκ προοιμίου μνησθῶμεν τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἀγίους Αὐτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους: «Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς».

'Αναλογιζόμενοι δ' ὅτι ὁ Κύριος, μετὰ τὴν ἀγίαν Του 'Ανάστασιν, «τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ [εἶπεν] αὐτοῖς: λάβετε Πνεῦμα ἅγιον», πολὺ περισσότερον παρακινούμεθα εἰς ὑπόμνησιν τῶν Κυριακῶν τούτων λόγων, κατὰ τὴν προεδρίαν ταύτην ἡμέραν τῆς ἀγίας Πεντηκοστῆς, τῆς κατ' ἐξοχὴν ἑορτῆς τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐφ' ὅσον μάλιστα αὕτη εἶναι καὶ ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς 'Εκκλησίας.

1. Ἄς ἐνωτισθῇ λοιπὸν πᾶς θεολόγος, ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς Πεντηκοστῆς, τὸ «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς» καὶ ἄς θελήσῃ νὰ κατανοήσῃ καὶ ἐγκολπωθῇ αὐτὸ ὡς μῆνυμα πρὸς αὐτὸν ἐκκλησιολογικόν.

'Ἡ 'Εκκλησία εἶναι καὶ ὀνομάζεται («'Εκκλησία τοῦ Θεοῦ») (Α' Κορ. α' 2, ια' 22, ιε' 9, Β' Κορ. α' 1, Γαλ. α' 13, Α' Τιμ. γ' 5, 15 κλπ). Εἶναι ὄντως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατεστημένη, καὶ δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ περὶ ἑαυτῆς τὸ τοῦ Κυρίου «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ», ἐφ' ὅσον ἔχει καὶ αὕτη, ὡς καὶ ὁ Χριστός, θεανθρωπίνην τὴν ὑπόστασιν, ὡς θεῖον ἅμα καὶ ἀνθρώπινον σῶμα, ὁδτινος Κεφαλὴ εἶναι Αὐτός ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τὰ δὲ μέλη ἀπαρτί-ζουσιν οἱ μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἠνωμένοι πιστοί, ὁ λαὸς

τοῦ Κυρίου ὁ «πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς [ὅστις καὶ] σωθήσεται» ὡς κοινωνὸς τῆς χάριτος Αὐτοῦ.

Λέγουσα λοιπὸν ἡ 'Εκκλησία πρὸς τοὺς θεολόγους «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς», προσκαλεῖ αὐτοὺς (προσκαλεῖ ὑμᾶς, ἀγαπητοί) ὡς ὁ ἀπὸ Θεοῦ ἀρμόδιος ἐντολεύς. Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ πρωταρχικὸν φρόνημα, τὸ ἐκκλησιολογικόν, τὸ ὁποῖον πάντες ἡμεῖς οἱ θεολόγοι (Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ) ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν συνειδητοποιήσει ὅτι ἐν-τολεύς παντὸς θεολόγου εἶναι ἡ 'Εκκλησία ὁ Κύριος διὰ τῆς 'Εκκλησίας Του. Δὲν νοοῦνται ἐπομένως θεολογικαὶ μονάδες ἐργαζόμεναι ἐκτὸς τῆς 'Εκκλησίας.

Εἴτε λοιπὸν περιεβλήθῃς τὴν χάριν τῆς ἱερωσύνης καὶ διακονεῖς εἰς τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον καὶ τὸν ἱερὸν ἄμβωνα, εἴτε ἀπὸ ἄλλου βήματος καὶ ἔδρας διδάσκεις τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ κατηχεῖς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, εἴτε καὶ ἀπὸ καθέδρας καὶ καθηγεσίας ἀνωτάτης θε-ραπέυεις τὴν ἐπιστήμην, μὴ λησμονῆς ποτέ, ὅτι εἶσαι — ὀφείλεις νὰ εἶσαι — ἐργάτης καὶ «συνεργός» τῆς 'Εκκλησίας.

'Ιδεῶδες θὰ ἦτο, ἐὰν πᾶσαι αἱ θεολογικαὶ δυνά-μεις ἀπετέλουν καὶ ἱερατικὰ στελέχη τῆς 'Εκκλησίας. Ἄλλ' αἱ ἱερατικαὶ κλίσεις καὶ αἱ ἀπὸ Θεοῦ κλήσεις δὲν συναντῶνται εἰς πάντας τοὺς θεολόγους, διὰ λό-γους εἴτε προσωπικοὺς ἐνὸς ἐκάστου, εἴτε συναφεῖς πρὸς τὴν βουλήν τοῦ Κυρίου, «Ὅστις εἶπεν «οὐ χὺ μεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξε-λέξα μὲν ὑμᾶς» ('Ιω. ιε' 16). Παρὰ ταῦτα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπολίπη ἡμᾶς ἡ ἐπίγνωσις, ὅτι ἱερεῖς θεολογοῦντες καὶ θεολόγοι ἱερατεύοντες εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη καὶ εὐλογημένη συμπτῶσις θεολογίας καὶ ἱερωσύνης. Ἐν πάσῃ ὁμοῦ περιπτώσει καὶ ὁ λαϊ-κὸς θεολόγος πρέπει νὰ θεωρῇ — καὶ νὰ θεωρῆται γε-νικῶς, μεθ' ὅλων τῶν συνεπειῶν ἐκατέρωθεν — ὅτι ἡ κλήσις του ἔχει ὅπωςδήποτε ἐκκλησιαστικὸν χα-ρακτήρα.

Αὕτη αὕτη ἡ ιδιότης τοῦ θεολόγου μαρτυρεῖ (κατὰ τεκμήριον τοῦλάχιστον) ὅτι κάποια εἰδικὴ κλίσις καὶ διάθεσις — ὡς κλήσις Θεοῦ πάντως — ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸν θεολογικὸν περίβολον. Καὶ μόνος δ' αὐτὸς ὁ ἀρχικὸς προσανατολισμὸς του πρὸς τὴν θεολογίαν εἶναι ἤδη ἐνδειξίς ὅτι ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ Κύριος «εἰς ἔργον διακονίας» ('Εφ. δ' 12).

Θὰ ἦτο πολὺ μειωτικόν, ἐὰν ἐλέγετο περὶ τινος θεολόγου, ὅτι ἐξ ὑπολογισμοῦ τινος διαφόρου ἐστρά-φη πρὸς τὴν ἱεράν ἐπιστήμην. Τὸ γεγονός ὅτι, εἰς τὸν αἰῶνα μάλιστα τοῦτον τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνικῆς καὶ τῶν συνακολουθούντων ὑλικῶν πλεο-νεκτημάτων, δὲν ἐστράφη τις πρὸς ἄλλην ἐπιστημη-νικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν κατεύθυνσιν, ἀλλ' ἔδωκε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν ὑψηροσίαν τῶν διδασκῶν τοῦ

Εὐαγγελίου, εἶναι κατὰ κανόνα ἀρκετὸν νὰ πιστοποιήσῃ ὅτι θεῖος σπινθήρ ἤγαγεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ ἐθέρωμεν καὶ ἐξωογήσῃ ἐν αὐτῇ ἱερὸς πόθος καὶ ἅγια ιδεώδη.

Ἔχε λοιπὸν καὶ σὺ ὁ λαϊκὸς θεολόγος τὴν ἐν Κυρίῳ ἐγκαύχῃσιν, ὅτι καὶ δι' ὑμᾶς ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου τὸ («ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου») («καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα (καὶ) ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρετε») (Ἰω. ιε' 19,16).

Θὰ παρώτρυνα πολλοὺς νὰ ἀξιοποιήσουν πολὺ περισσότερο τὴν κλήσιν των καὶ νὰ προσέλθουν εἰς τὴν ἱερωσύνην. Διότι πάντως χωρὶς ἱερωσύνης δὲν ἀξιοποιεῖται πλήρως ὁ θεολόγος. Ἀποδίδει ἴσως «τριάκοντα», ἐνῶ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀποδώσῃ («ἐξήκοντα») καὶ «ἐκατὸν» (Μαθ. ιγ' 23, Μάρκ. δ' 8). Ὁταν μάλιστα τόσον ἀνάγκη ἔχη σήμερον ἡ Ἐκκλησία στελεχῶν μεμορφωμένων, πῶς δύναται νὰ ἀντιπαρέλθῃ ταύτην ὁ ζηλωτὴς καὶ συνειδητὸς θεολόγος;

Ὅσοι ὁμως δὲν ἐχώρησαν ἢ δὲν δύναται νὰ χωρήσωσι τὸν λόγον τοῦτον, ἄς ἀκούσωσιν ἄλλον συναφῆ καὶ ὑποχρεωτικόν. «Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς [ἐργασασθαι] εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον λήψεσθε» (Μαθ. κ' 7). Εἶναι ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ὁ παραπέμψας ἀλληλοδιαδόχως τοὺς ἐργάτας, νὰ ἀναλάβουν ἐργασίαν εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ. Πρὸς ποίους δὲ ἄλλους πνευματικὸς ἐργάτης θὰ ἠδύνατο προσφορῶτερον νὰ ἀπευθυνθῇ ὁ λόγος οὗτος, ἂν μὴ πρὸς τοὺς θεολόγους, τῶν ὁποίων προορισμὸς καὶ ἀποστολὴ εἶναι νὰ ἐργάζωνται εἰς τὸν ἀμπελῶνα τῆς Ἐκκλησίας; «Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα... ὡς καλὸς οἰκονόμος ποικίλης χάριτος Θεοῦ» (Α' Πέτρ. δ' 10). Ἴδου τὸ προσκλητήριον τῆς Ἐκκλησίας: Πάντες ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας· πάντες ἐνταταγμένοι εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας· ὅλοι ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας· ἄς δοῶμεν ὡς ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας συννεπύθηνα διὰ τὴν δόξαν αὐτῆς καὶ διὰ τὸ ἔργον αὐτῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι «ὁ καταρτισμὸς τῶν ἁγίων» καὶ «ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ». Εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον — ἀποστολὴν πρέπει νὰ θεωρῆ πᾶς θεολόγος ὅτι ἐμισθώθη, ὡς ἐργάτης τοῦ ἀμπελῶνος, παρὰ τοῦ Κυρίου, καὶ ὅτι καλεῖται εἰς τοῦτο ἀπὸ τὸν ἐντολοδόχον τοῦ Κυρίου καὶ ἐντολέα, ὡς προεπιόμεν, τῶν θεολόγων, τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν τοῦτο φρόνημα καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὸφρων συνείδησις προϋποτίθεται καὶ ζητεῖται καὶ δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ τοὺς θεολόγους ἐν γένει, ἐν ὄψει τῆς κλήσεως καὶ ἀποστολῆς των.

2. Ἄλλ' ἡ κλήσις καὶ ἀποστολὴ αὕτη ἐνέχει ἐν ἑαυτῇ τὸ στοιχεῖον τῆς ἀδιαλείπτου συνεχείας. «Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς». Ὁ Πατὴρ ἀποστέλλει τὸν Υἱὸν τοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Υἱὸς ἀποστέλλει τοὺς μαθητάς του, ἵνα μαθητεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του. Ἐγκαθιδρύει δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κιβωτὸν τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀληθείας του. «Καὶ αὐτὸς ἔδωκε [τῇ Ἐκκλησίᾳ] τοὺς δὲ ἀποστόλους,

τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους» (Ἐφ. δ' 11), ἵνα συνεχίζετο ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἢ μεταβίβασις τῆς ἐντολῆς («καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς»).

Εἶναι λοιπὸν σύμφυτος καὶ συναφῆς πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς κλήσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς παντὸς ἐργάτου τοῦ θείου ἀμπελῶνος καὶ ἡ ἐννοία τῆς ἀλληλουχίας τῶν κλήσεων τούτων. «Καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς» — «ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς [ἐργασασθαι] εἰς τὸν ἀμπελῶνα». Εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Θεοῦ προηγήθησαν ἤδη ἄλλοι ἐργάται, ἐκλήθημεν δὲ καὶ ἡμεῖς νὰ ἐνταχθῶμεν εἰς τὸ συνεχιζόμενον καὶ ἐνιαῖον τοῦτο ἔργον, ὑπὸ τοῦ ἰδίου Κυρίου τοῦ ἀμπελῶνος ἐπιστρατευμένοι, καὶ ὡς ἐργάται αὐτοῦ διὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐναρμονίζοντες τὴν προσφορὰν καὶ τὴν συμβολὴν ἡμῶν.

Ὡστε ἡ κλήσις καὶ ἡ ἀποστολὴ ἡμῶν, ἀγαπητοί, προϋποθέτει πάντοτε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐξουρακούμενη τὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταμιευθεῖσαν παραδόσιν ὡς πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἢ ἐν γένει διακονία ἡμῶν διατελεῖ ὑπὸ αὐθεντικῆν ἐπιστάσιν, ὁπότε καὶ φέρει τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἀσφαλούς καὶ γνησίον, τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ πατροπαράδοτου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τοῦ ὁρθοδόξου φρονήματος.

Ὑπῆρξε, διὰ τοῦτο, εὐτυχῆς ἡ σκέψις καὶ ἡ ἀπόφρασις, ὅπως τὸ Συνέδριον ὑμῶν στραφῆ πρὸς τὴν παρακαταθήκην τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐξετάσῃ εἰδικότερον τὴν πολύτιμον συμβολὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων εἰς τὴν Παιδείαν τοῦ Ἐθνους. Εἶναι πολὺ φωτεινὴ ἡ ἰδέα τῆς στροφῆς πρὸς τοὺς Πατέρας (ἐκ μέρους τῶν θεολόγων πρωτίστως, ἀλλὰ καὶ) τῆς νεότητος καὶ τῆς ὅλης κοινωνίας καὶ τοῦ Ἐθνους ἡμῶν καθόλου.

Ὁ κόσμος ἠθέλησε νὰ διακηρύξῃ νέας ιδέας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Ὡς νέας δὲ ιδέας ἐπιτλοφόρησαν πολλοὶ τὰς ιδέας τῆς χειραφετήσεως ἀπὸ τῶν πατερισμῶν μας παραδόσεων. Καὶ διεκηρύχθη ὡς πρόοδος ἢ ἀπαρνήσις τῶν θρησκευτικῶν ζωπύθων ἐν γένει καὶ τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἐλευθερία καὶ κατάκτησις σπουδαία ἢ τοιαύτη πνευματικὴ ἀποσύνδεσις ἐκ τῆς πατρῴας κληρονομίας. Ὑπῆρξεν ὁμως ὀλεθρία ἢ τοιαύτη ἀποκοπή. Καὶ ἐπρεπε νὰ σημάζοντο εἰς πολλὰς χώρας οἱ κώδωνες τοῦ κινδύνου καὶ νὰ φανοῦν πλησίον ἡμῶν τὰ ἀπειλητικὰ ρεύματα τῶν ἀρηνιασμένων καὶ ἀνευ χαλινῶ ἀκαθέκτων καὶ ἐξάλλων στοιχείων, μετὰ τὰς ἰσοπεδωτικὰς καὶ μηδενιστικὰς των τάσεις, διὰ τὰ ἀφρηπισθῶσιν (ἐὰν καὶ ἀφρηπισθῶσιν καὶ συνετίσθησαν) οἱ ἐπιπολαίως κινῶντες ὅτι δύναται νὰ ἐγκαταλείπωνται μετὰ τὸ ἀζημίωτον αἱ ἐλληνοχριστιανικαὶ ἡμῶν παραδόσεις. Λέγομεν ἐλληνοχριστιανικαί, ἐφ' ὅσον Ἕλληνες κυρίως ἦσαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐθνικὴν ἡμῶν κληρονομίαν ἀνεκτιμήτων ἀξίας ἀποτελοῦσιν οἱ Πατερικοὶ θησαυροί, διὰ τοὺς ὁποίους, ὁμοῦ μετὰ τῶν κλασσικῶν, εὐλόγως σεμνύνεται καὶ δικαιοῦται νὰ ἐγκανυχᾶται ἡ χώρα ἡμῶν.

Ἔργον, διὰ τοῦτο, τῶν θεολόγων εἶναι ἡ προβολὴ καὶ μετάδοσις τῶν πατερικῶν μηνυμάτων καὶ τῆς πατερικῆς σοφίας εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τὴν κοινωσίαν. Οἱ θεολόγοι εἶναι οἱ ἀρμόδιοι νὰ διαφωτίσουν, πόσον εἶναι ἀλαζονικὸν καὶ ἀπαράδεκτον τὸ φρόνημα, ὅτι δῆθεν ὁ κόσμος σήμερον δὲν ἔχει ἀνάγκη τῶν πατερικῶν διδασκῶν διὰ τὴν ζήσιν, ἀλλὰ διαθέτει αὐτάρκειαν ἰδικῶν του φώτων καὶ ὁδηγῶν, ἀφθονίαν ὕλικῶν μέσων, τεραστίας ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς δυνατότητας, καὶ νοοτροπίαν καὶ σκέψιν φαινήν, ἄγνοσαν δῆθεν πρὸς περισσοτέραν ἐλευθερίαν καὶ πρὸς τὴν ὀλοκληρωμένην χαρὰν τῆς ζωῆς. Οἱ θεολόγοι καλοῦνται νὰ διαλύσουν τὴν σύγχυσιν ποὺ ὑπάρχει ἐν προκειμένῳ. Νὰ διδάξουν ὅτι κάθε τι τὸ νέον δὲν εἶναι πάντοτε ἀνώτερον τῶν παλαιῶν ὅτι αἱ θεωρούμεναι ὡς προοδευτικαὶ τάσεις δὲν ἀντιστοιχοῦσι κατ' ἀνάγκη πρὸς τὸ ἀσφαλὲς καὶ ὀρθὸν καὶ ὑγιὲς καὶ ὠφέλιμον. Ὅχι σπανίως δὲ ἡ ἀρχαιότης εἶναι ἐγγύτης μεγαλείου καὶ ὑπεροχῆς, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν παλαίφατον ἑλληνοχριστιανικὴν μας παράδοσιν.

Ἐὰν δὲ ὁμολογῆται γενικῶς ὅτι θὰ παραμένουν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀνυπερέβλητοι καὶ ἀνεπανάληπτοι ὁ Παρθενὼν καὶ ἡ Ἁγία Σοφία, οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι κατανοοῦν ὅτι ἐξ ἴσου ἀθάνατα καὶ ὑπέροχα εἶναι καὶ θὰ μείνουν τὰ ἔργα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, μάλιστα τῶν μεγάλων καὶ ἐπιφανῶν, οἵτινες ἐδημιούργησαν τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῆς ἀκμῆς τῶν χριστιανικῶν γραμμάτων.

Οἱ θεολόγοι καλούμεθα νὰ ἀναβαπτίζομεθα συνεχῶς εἰς τὰ νάματα τῆς πατερικῆς αὐτῆς πνευματικῆς κολυμβήθρας. Ὡς ὀρθόδοξοι δὲ μάλιστα θεολόγοι ἔχομεν τὸ προνόμιον νὰ μετέχωμεν εἰς τὸ αἰώνιον πατερικὸν συμπόσιον, τὸ συνεχιζόμενον καὶ διὰ τῶν νεοπατερικῶν μορφῶν, τῆς περιοπῆς Συμεῶν τοῦ νέου θεολόγου καὶ Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου καὶ τῆς πλειάδος τῶν νηπτικῶν πατέρων, τῶν ὑψηλῶν ὑμνωδῶν Ρωμανοῦ, Δαμασκηνοῦ, Κοσμά καὶ ἄλλων παλαιῶν καὶ νεοφανῶν ἀστέρων τοῦ πατερικοῦ καὶ θεολογικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν στερεώματος.

Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἐγκεῖται κυρίως τοῦ ὀρθοδόξου θεολόγου τὸ ὑπερβάλλον ὅτι δὲν εἰσάγει οὐδὲ ἀποδέχεται καινὰ δαιμόνια, ἵνα ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν εὐλογον ἀπαιτήσιν τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ· ἀλλὰ « σ τ ῆ κ ε ι κ α ι κ ρ α τ ε ἰ τ ἄ ς π α ρ α δ ὀ σ ε ι ς ἃ ς ἐ δ ι δ ἄ χ θ η » διὰ λόγον καὶ γραφίδος ἀποστολικῆς καὶ πατερικῆς, τὸν δὲ ἐκσυγχρονισμὸν ἀντιλαμβάνεται ὡς ἀνανέωσιν μεθόδων κυρίως καὶ τρόπων προσφορᾶς τῶν ἀληθειῶν τοῦ Ἐδδαγγελίου τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, « Ὅστις εἶναι « χ θ ἔ ς κ α ι σ ῆ μ ε ρ ο ν ὁ α ὐ τ ὄ ς κ α ι εἰ ς τ ο ὺ ς αἰ ὶ ῶ ν α ς ». Πόση δὲ εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τοῦ ὀρθοδόξου θεολόγου, ὅταν ιδέας καὶ ἀπόψεις προβαλλομένης σήμερον ὡς νεωτέρας δῆθεν ἀντιλήψεις καὶ ὡς νεοχριστιανικῆς οὕτως εἰπεῖν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας, ἀνακαλύπτῃ ὡς ἐξαγγελθείσας πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ὑπὸ τινος πατερικῆς φωνῆς! Καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ μεγάλην καὶ πολύτιμον προσφορὰν τῶν Πατέρων πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον. Διότι ὄντως πολλοὶ ἐκ τῶν Πα-

τέρων, ὑπερβάντες τὴν ἐποχὴν των, ὁμιλοῦσιν ὡς αἰῶνιοι κήρυκες ἀληθειῶν αἰώνιων, καὶ ὡς προφητικὰ χεῖλη ἀπευθύνουσι λόγον παρακλήσεως καὶ χριστιανικῆς καθοδηγήσεως καὶ εἰς τοὺς ζῶντας ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι καὶ ἐκζητοῦντας τὸν « λ ὅ γ ο ν τ ῆ ς ἐ ν ἡ μ ῖ ν ἐ λ π ῖ δ ο ς » τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτῆς τῆς ἐλπίδος τὸ μήνυμα, τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος τὸν λόγον, ἃς διακηρύσσουν τὰ θεολογικά μας χεῖλη. Αὐτὴν ἃς διασαλπίζουσι πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τὰ θεολογούντα στόματα ἡμῶν ὡς τὴν μόνην καὶ σήμερον ἐλπίδα τοῦ κόσμου. Καὶ ὡς θεοορήμων γλώσσα, γλώσσα Πεντηκοστῆς, γλώσσα ὡσεὶ πυρὸς φωτίζουσα τὸ Συνέδριον ὑμῶν, ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος εἶθε νὰ « κ α θ ῖ σ η ἔ φ ' ἔ ν α ἔ κ α σ τ ο ν » καὶ νὰ λαλήσῃ εἰς τὰς καρδίας πάντων τῶν συνέδρων, « διδοῦσα αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι » (Πράξ. β' 3,4) πάντοτε « ρήματα ζωῆς αἰώνιου » (Ἰω. ζ' 68), ἐν ἀποδοχῇ τῆς πρὸς ὑμᾶς κλήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας « κ α θ ὡ ς ἀ π ἔ ς τ α λ κ ἔ μ ε δ Πα τ ῆ ρ, κ ἄ γ ῶ π ἔ μ π ω ὁ μ ᾶ ς ».

Ἡ ἐναρκτήριος συνεδρίασις τοῦ Δ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου ἤρchiσε εἰς τὰς 11.30 π.μ., παρουσία τοῦ Ἐξοχωτάτου Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Στ. Παττακοῦ, τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Θ. Παπακωνσταντίνου, τῶν Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐτέρων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκπροσώπων τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστοπίας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τῶν Πρυτάνεων τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου, τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ καθηγητῶν θεολόγων ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, κηρύττων τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, εἶπε τὰ ἑξῆς:

« Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς καὶ συγκινήσεως ἀντικρῶν ὑμᾶς τὴν στιγμήν ταύτην, ἐκπροσωποῦντας τὴν ἐκλεκτὴν ἐκείνην τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἡμῶν κόσμου μερίδα, ἡ ὁποία κατὰ κύριον λόγον ἔχει ἀναδεχθῆ τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν τροφοδοσίαν καὶ εὐρωστίαν τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος μας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μετ' ἰδιαιτέρας δλως ἱκανοποίησεως σημειοῖ τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τὸν τρομακτικὸν τοῦτον τῶν πνευματικῶν θεμελιῶν τῆς ἀνθρωπότητος συσσεισμόν, καθ' ὃν ἐκλεκτοὶ καὶ ὑπεύθυνοι αὐτῆς ὁδηγοὶ ἐπιζητοῦσι στηριγμὸν ἐπὶ τοῦ ἀρραγοῦς τῆς πατερικῆς κληρονομίας θεμελίου, ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, διαφωτισομένη ὑπὸ τῆς ἐν τῇ Χώρα ἡμῶν Θεολογίας, ἔχει ἐγκαίρως καὶ ἐπικαιρῶς στρέψει τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τὸν θησαυρὸν τῶν Πατέρων, τῶν ἀεράνων τούτων τῆς Οἰκουμένης πνευματικῶν ὁδηγῶν καὶ φωστήρων, εἰς ἡμᾶς δὲ τοὺς Θεολόγους, ἀκαδημαϊκοὺς τε καὶ μὴ καθηγητάς, ἔχει ἀναθέσει ἡ Πολιτεία τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὑψηλῶν τούτων σκοπῶν αὐτῆς. Ἐπιμνησθεῖσα δὲ καὶ ἡ

'Εκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ συγκαίρουσα ἐπὶ τῇ ἐλπιδοφόρῳ ταύτῃ πνευματικῇ στροφῇ, ἐπευλογεῖ ἀπὸ καρδίας ὄχι μόνον τὴν ὑμετέραν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ὁμόροπον προσπάθειαν. Ἐπεύχεται δέ, ἵνα ὁ Κύριος αὐξήσῃ ἑκατονταπλασίως τῶν πανταχοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καταβαλλομένων κόπων τοὺς καρπούς, καὶ δέεται διακαῶς τοῦ Ὑψίστου, ἵνα οὗτοι ἐπαρκέσωσιν εἰς στήριξιν καὶ διατροφήν πάντων τῶν ἐπιποθόντων τὴν ἐν Κυρίῳ στερεώσιν καὶ αὐξήσιν.

'Αφ' ἑτέρου, ἡ Ἱεραρχία καὶ ἐν γένει ἅπας ὁ ἱερός κλήρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποδυσθεὶς εἰς ἀργαλέον ἀναδιοργανώσεως τῶν κατ' αὐτὴν ἀγῶνα, πρὸς ὑμᾶς, τοὺς τὴν Θεολογικὴν ἐπιστήμην γενεαμένους καὶ διακονοῦντας ἀποβλέπει δι' ἐπικουρίαν. Ἀναμένει ὄχι μόνον τὴν θεολογικὴν τῶν ἔργων καὶ τῶν ποιμαντικῶν αὐτῆς φροντίδων θεμελιώσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εἰς τὰς τάξεις τῆς ἱεράς καὶ θείας παρεμβολῆς προσελεύσεως ὑμῶν, τὴν πύκνωσιν τῆς φάλαγγος τοῦ μεμορφωμένου καὶ εὐσεβοῦς κλήρου, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τῶν προγραμματιζομένων καὶ τῶν ὅσων τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας προσδοκᾷ ἀπὸ πάντων ἡμῶν.

'Αλλὰ καὶ ἐκ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν καὶ νῦν κατέχετε, ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προσδοκᾷ, ἵνα οὐ μόνον ἐξακολοθησῆτε συμβάλλοντες εἰς τὴν ὅλην αὐτῆς προσπάθειαν, ἀλλὰ καὶ ἐντεινοντες ἔτι μᾶλλον τὰς ὑμετέρας δυνάμεις. Οὕτω δὲ πάντες, καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, ἐν εὐλογημένῃ ἐνότητι, ὡς ἐν σῶμα, τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἐργαζόμενοι ἐν τῷ Ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου, εἰς ἣν ἕκαστος διακονίαν ὑπ' Αὐτοῦ ἐτάχθη καὶ ἐκτελοῦντες μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως τὸ ἀνατεθὲν ἐκάστῳ ἐξ ἡμῶν διακόνημα, θὰ χαίρωμεν πάντες, βλέποντες τὴν πλοσίαν καρποφορίαν καὶ ἐν καιρῷ διαπιστοῦντες, ὅτι «ὁ θερισμὸς πολὺς» (Μτ. θ', 37) καὶ «αἱ χῶραι λευκαὶ πρὸς θερισμὸν ἤδη» (Ἰω. δ', 35).

Τέλος, ἐπιθυμῶ ἵνα ἐκφράσω θερμοτάτας τὰς εὐχαριστίας πρὸς τε τὴν Α.Ε. τὸν κ. Α' Ἀντιπρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, ὡς καὶ πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργόν, οἱ ὅποιοι εὐηρεστήθησαν, ἵνα διὰ τῆς αὐτοπροσώπου παρουσίας των λαμρύνωσιν τὴν ἑόρτιον ταύτην τοῦ Συνεδρίου ἡμῶν στίναξιν. Παρακαλῶ ὡσαύτως, ἵνα μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ εὐχαριστήσω καὶ δημοσίᾳ πάντας τοὺς μοχθήσαντας διὰ τὴν ἁγτίαν αὐτοῦ διοργάνωσιν, ἐπίσης δὲ καὶ πάντας ὑμᾶς τοὺς εὐδοκήσαντας, ἵνα ἀνταποκριθῆτε εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ὀργανωτικῆς αὐτοῦ Ἐπιτροπῆς καὶ καθύσων εἰς ὑμᾶς ὁ χρόνος ἐπιτρέπει μετάσχητε τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου».

Μετὰ ταῦτα, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Στ. Παττακὸς προσεφώνησε τοὺς Συνέδρους τοῦ Δ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, εἰπὼν τὰ ἀκόλουθα:

«Μακαριώτατε,

Κύριοι σύνεδροι,

Θεωρῶ ἐπιδαψίλευσιν τῆς Θείας Χάριτος τὸ γεγονός, ὅτι μοῦ παρέχεται ἡ εὐκαιρία, νὰ μεταφέρω εἰς τὸ

Δ' Θεολογικὸν Συνέδριον τὸ μήνυμα τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἐπιβεβαιώσεως τοῦ Ἀποστόλου τῆς Ἐπαναστάσεως πρωθυπουργοῦ κ.Γ. Παπαδοπούλου, ὑποχρεομένου, ἐκ τῶν καθηκόντων του, ν' ἀπουσιάσῃ ἐξ Ἀθηνῶν.

Εἶναι δὲ δι' ἐμὲ τοσοῦτω ὑψηλῆς σημασίας τὸ γεγονός, διότι πιστεύω, ὅτι ἐὰν ἕκαστος ἐπιστήμων εἶναι καὶ εἰς ἐργάτης τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ θεολόγος εἶναι ὁ πρῶτος ἐργάτης. Εἰς τοὺς τεταραγμένους δὲ καιρούς μας δύνανται ν' ἀποβῆ καὶ εἰς ἀποφασιστικῆς σημασίας μαχητῆς εἰς τὴν μάχην τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος.

'Η ἐπιστήμη, γενικῶς, στηριζομένη εἰς τὴν ἐμπειρικὴν ἀπόδειξιν, διεκλήρυνεν ὑπερηφάνως, ὅσον καὶ προκλητικῶς, ὅτι κατέχει τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ὅμως, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια καθημερινῶς, σχεδόν, ἀποδεικνύεται ὡς σχετικὴ καὶ ἀσταθῆς, ἐφόσον κατὰ σύντομα, σχετικῶς, διαστήματα μεταβάλλεται ἐκ νέου κατακτήσεων τοῦ πνεύματος καὶ ἐκ μεταβαλλομένων ἐμπειριῶν. Ἡ ἐξ ἀποκαλύψεως, ὅμως, Ἀλήθεια ἀποδεικνύεται ἀπόλυτος, σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητος δι' ἐκείνον, πὸν τὴν ἀνευρίσκει. Καὶ τὴν ἀνευρίσκει ὅστις τὴν ἀναζητεῖ. Ἄλλ' ἡ ἀνεύρεσις αὐτῆς τῆς Ἀληθείας εἶναι ὁ μέγας κλῆρος τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ ὁδὸς τῆς ἀναζητήσεώς της εἶναι μία ἀδιάλειπτος καὶ ἐπίπονος μάχη, γέρας τῆς ὁποίας εἶναι τὸ ἐκθραμβωτικὸν φῶς. Μόνον πὸν τὸ φῶς τοῦτο διέρχεται μέσῳ τοῦ Σταυροῦ. Καὶ τοὺς σταυρούς σηκώνουν οἱ Ἥρωες, πρῶτος δὲ καὶ ἀνεπανάληπτος, ὅσον καὶ ὠραῖος, ἐπῆρξεν ὁ Ἥρωας τοῦ Γολγοθᾶ.

Ποία ἡ ἀποστολὴ τοῦ θεολόγου; Ἡ ἐπιστημονικὴ καλλιέργεια τῆς Ἀληθείας, ἡ ὁποία εἰς Ἐκείνον ἀπεκαλύφθη καὶ ἡ συνεχῆς προσφορὰ τοῦ Σίμωνος τοῦ Κυρηναίου, πρὸς ἀνακούφισιν ἐκ τοῦ βάρους τοῦ Σταυροῦ, τὸν ὁποῖον καθημερινῶς φέρουν στρατιᾶν κοπιῶντων καὶ πεφορτισμένων.

'Ἐσείσθη ἡ δομὴ τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ ὁ Κύριος ἔθεσεν εἰς δοκιμασίαν τὸ ἐκλεκτὸν δημοῦργημά Του, τὸν ἀνθρώπον. Τὸν ἀνθρώπον ὁ ὁποῖος, ταλανίζόμενος καὶ ἀμφιβάλλον, ἐλησμόνησεν ὅτι ὁ Θεὸς μετέχει εἰς τὴν φύσιν του. Καὶ μετὰ τὴν λησμοσύνην αὐτὴν ἀπεθηριώθη. Ἀπεμακρόνηθ τῶν ἀξιῶν τοῦ Ἀγαθοῦ, τῆς Ἀληθείας καὶ τοῦ Ὁραίου, ὅπως τὰς συνθέσει ἡ Ἡθικὴ, ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ Ἀλήθεια ἐν Ἑλληνοχριστιανικῇ συνθέσει καὶ τρέχει μετ' ἄγχος εἰς στάδιον ἀγωνιωδῶν ἀναζητήσεων. Ἀναζητεῖ ἰδανικά, διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν καταστροφὴν καὶ νὰ ζήσῃ ἐν εἰρήνῃ. Ἀλλὰ τ' ἀναζητεῖ μετὰ τὸν νοῦν, μακρὰν τῆς καρδίας του καὶ περιφορονῶν τὴν ψυχὴν του. Ἐν ὀνόματι τῆς τεχνικῆς κυριαρχίας του ἀπέβη ἀλαζῶν καὶ προκαλεῖ τὴν ψυχὴν του, αὐτὸν τὸν θεῖον σπινθῆρα.

'Αληθῶς, μακάριοι Ὑμεῖς, Μακαριώτατε, κύριοι σύνεδροι, ὅτι βαδίζετε ἐπὶ τῆς πεπατημένης, τὴν ὁποίαν ἐχάραξε πρὸ 1969 ἐτῶν Ἐκεῖνος. Ἀλλὰ καθὼς μείζονα διαθέτετε τὴν ἰσχὴν εἰς τὴν τόσον θεμελιωμένην ζωὴν σας καὶ καθὼς ζωηρῶς λάμπει τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐν Ὑμῖν, μείζον θεωρῶ καὶ τὸ ἀποστολικὸν χρέος τοῦ θεολόγου.

Οικουμενικὸν βεβαίως εἶναι τὸ χρέος τοῦ ἀποστόλου τῆς Χριστιανωσύνης. Ἀλλά, καθὼς οἰκουμενικὴ εἶναι καὶ ἡ πολιτιστικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, ἡ Ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 στηρίζει ἐφ' Ὑμᾶς πλείστας καὶ μεγίστας ἐλπίδας. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ Ἁγία αὐτῆ Κιβωτὸς τῆς Χριστιανωσύνης, μετέχει καὶ ὀλοκληρῶνει τὴν ἱστορικὴν ὑπόστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἀναμορφωμένου ἤδη καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου μηχανισμοῦ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας καὶ ρυθμισθεισῶν ἐπὶ τὰ βελτίω τῶν σχέσεων Κράτους—Ἐκκλησίας, νέα ρώμη παρέχεται αὐτῇ ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ χρέους, πρὸς ἀνακαίτησιν τοῦ Ἔθνους, ἐν συστρατεύσει μετὰ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

Ἐν τοιαύτῃ συστρατεύσει ἔχει γραφῆ ἡ Ἐθνικὴ ἡμῶν Ἱστορία. Οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν ἱστορικῶν μας ἔδωσαν λαμπρὰν περιγραφὴν τῆς συστρατεύσεως ταύτης.

Ἰδοῦ, πῶς ἀναφέρεται εἰς ταύτην ὁ Κ. Παπαρηγόπουλος: «Τὰ ἔθνη δὲν ἀκμάζουσιν καὶ δὲν μεγαλοφυοῦσιν εἰμὴ διὰ τῆς θρησκείας, ἥτις στήνει τὸν θρόνον αὐτῆς ἐν μέσοις στρατοπέδοις, ἵνα διδάξῃ τὸν λαὸν τὸ χρηστῶς πολιτεῦσθαι καὶ τὸ γενναίως θηῆσκειν διὰ τῆς θρησκείας, οἷαν ἐνόησαν αὐτὴν οἱ ἀείμνηστοὶ ἱεράρχαι οἱ ὑπὲρ αὐτῆς τῷ 1821 θυσιασθέντες· διὰ τῆς θρησκείας, οἷαν ἐνόησαν αὐτὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ ὑπὲρ αὐτῆς προθύμως καὶ περιουσίαν καὶ ζωὴν καταβαλόντες· διὰ τῆς θρησκείας, οἷαν χθὲς ἀκόμη ἐνόησαν αὐτὴν οἱ ἀτρόμητοι ἀθληταὶ τῆς μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου, τῆς ὁποίας ἔναυλος ἔτι εἶναι ἡ ἡρωϊκὴ ἐκπυροσκόρπησις... Αὐτὴ εἶναι δι' ἧς ἀνεκτήσαμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐτὴ, αὐτὴ καὶ μόνη, δι' ἧς ἔάν, κατὰ τὸν ἀπόστολον, μαρτυρήσωμεν καὶ συνευδοκήσωμεν τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ἡμῶν, θέλομεν δυνηθῆναι νὰ συμπληρώσωμεν τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἐνότηταν».

Ὁ δὲ Καρολίδης, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς Πολιτείας ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀρωγὴν καὶ ἐπικουρίαν τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς τάξεως, ἐπιλέγει: «Πρὸς τούτοις ἡ θρησκεία... καὶ διὰ τῆς ἰδέας τοῦ ἀπολύτου κράτους τοῦ πνεύματος, τοῦ κράτους δηλονότι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς ἰδέας τῆς ἐπὶ τὸν κόσμον ἐπιβλεπούσης καὶ ἐποπτευούσης πανσόφου προνοίας τοῦ ὑψίστου ὄντος, παραμυθεῖται τὸν ἄνθρωπον ἐν μέσῳ τοῦ χαλεποῦ ἀγῶνος τοῦ ἱστορικοῦ βίου».

Χαλεπὸν ἀγῶνα διῆλθε τὸ Ἔθνος καὶ ἐν τῷ κέντρῳ αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία, καθὼς ἄφρονες δυνάμεις ἤρριξαν τοὺς ἀσκούς ἐχθρῶν ἀνέμων, ὑφ' ὧν τοῦτο δεινῶς ἐστροβιλίσθη. Ἀλλ' οἱ ἀνεμοὶ αὗτοι περισυνελέγησαν εἰς τοὺς ἀσκούς των ὑπὸ τοῦ Στρατοῦ, κατὰ τὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιλεγέντα ἄστρον τῆς 21ης Ἀπριλίου. Καὶ ἤδη τὸ Ἔθνος βαδίζει ἐν Θεῷ συζεύξει τῆς πολεμικῆς δυνάμεως τῆς Πατρίδος καὶ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων Ἐκκλησίας καὶ Στρατοῦ πρὸς συγκρότησιν τοῦ Κράτους τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ἐν αἷς ἡ ἔννοια τῆς Ἐλευθερίας λαμβάνει τὸ ἀληθὲς αὐτῆς περιεχόμενον.

Τὸ Κράτος τοῦτο ἀποστολικῶς διακηρύσσει καὶ ὑπὸ τὴν ἐμπνευσίν του συγκροτεῖ ὁ Ἡγέτης τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως πρωθυπουργὸς κ. Γ. Παπαδόπουλος, τὸ μήνυμα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης τοῦ ὁποίου καὶ μεταφέρω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ ὄλους Ὑμᾶς τοὺς ἐν στρατεύσει ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν πίστει τελούντας, εὐχόμενος, ὅπως αἱ ἐργασίαι τῆς ἀρχομένης Διασκέψεως ἀχθῶσιν εἰς αἴσιον πέρας. Ἐν ταῦτῳ δὲ καὶ δηλώνω, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις ἀναμένει μετὰ ζωηροτάτου ἐνδιαφέροντος τὰ πορίσματα τῆς Διασκέψεως ταύτης».

Τὸ Δ' Πανελλήνιον Θεολογικὸν Συνέδριον ἐχαιρέτισε μετὰ ταῦτα ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Θ. Παπακωνσταντίνου, ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Ἀποτελεῖ προσφορὰν τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸ Ἔθνος ἡ ἀπόφασις ὅπως συμπληρωθῆ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν κειμένων τούτων. Καὶ ἡ προσφορὰ αὐτῇ ἀποκτᾷ ἰδιαιτέραν σημασίαν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι εἰς τὸ ἄκρως βεβαρημένον ὄρολόγιον πρόγραμμα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως προσετέθη μία ἀκόμη ὥρα διὰ τὰ θρησκευτικὰ—ὄχι ἄνευ διαμαρτυριῶν πρέπει νὰ σᾶς εἴπω.

Ὅπως γνωρίζετε, ἀπεφασίσθη—καὶ ἀνετέθη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου εἰς διαπρεπεῖς θεολόγους— ἡ σύνταξις δύο («Ἀνθολογίων») πατερικῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα θὰ περιλαμβάνουν καὶ μετάφρασιν εἰς ἀπλῆν καθαρῶσαν καὶ ὀλίγα σχόλια. Ἐνὸς διὰ τὸν Κατώτερον Κύκλον τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐνὸς διὰ τὸν Ἀνώτερον.

Διὰ τῆς γνωριμίας τοῦ μαθητικοῦ κόσμου μετὰ τῆς πατερικῆς γραμματείας ἐπιδιώκεται ἡ μνήσις του εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὡς αὐτὴ ἡρμηνεύθη καὶ ἐβιώθη ὑπὸ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας· ἡ συνειδητοποίησις τοῦ ἀδιασπάστου τοῦ ἐθνικοῦ βίου διὰ τῆς γλωσσικῆς καὶ πνευματικῆς συνεχείας· ἡ διαμόρφωσις ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ ἡθους καὶ ἀκαίμου ἐθνικοῦ φρονήματος· καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν.

Ἐπὶ τῇ ἐδκαιρίᾳ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ προβῶ σχετικῶς εἰς δύο παρατηρήσεις: Ἐγράφη καὶ ὑπεστηρίχθη, ἀπὸ θεολογικῆς πλευρᾶς, ὅτι «οἱ Πατέρες ὄχι μόνον δὲν ὕστεροῦν τῶν κλασσικῶν συγγραφέων ἐξ ἀπόψεως φιλολογικῆς, ἀλλὰ καὶ τινες ὑπερέχουν αὐτῶν». Δὲν νομίζω ὅτι τοιοῦτου εἶδους συγκρίσεις ὠφελοῦν—διότι εἶναι συγκρίσεις ἀνομοίων. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀσύγκριτοι εἰς τὸν τομέα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἠθικῆς διαπαιδαγωγώσεως καὶ τοῦτο συνιστᾷ αὐτάρκη λόγον βαθυτάτου θανμασμοῦ πρὸς αὐτούς. Ἡ δευτέρα παρατήρησις μὴ ἐνδιαφέρει εἰδικῶς τοὺς καθηγητὰς τῶν θρησκευτικῶν. Ἀπετέλει ἀπὸ μακροῦ αἰτημὰ των ἡ διδασκαλία τῶν πατερικῶν κειμένων. Τώρα ὁπότε πραγματοποιεῖται τοῦτο, ὀφείλου νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπιωμίζονται ἔργον δυσχε-

ρέστατον. Ἐὰν δὲν ἐπιδείξουν ἰδιαίτερον ζῆλον καὶ δὲν καταβάλουν πρόσθετον μόχθον, θὰ προκαλέσουν ἀνυπολόγιστον ζημίαν καὶ εἰς τὸ Ἔθνος καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον θὰ εἶχον νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν διδασκόντων τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως θεολόγων εἶναι λεπτοτάτη καὶ ἀποφασιστικῆς σημασίας. Διότι τὸ ἀνθρώπινον ὕλικόν, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπευθύνονται διανύει λόγῳ ἡλικίας περίοδον ψυχολογικῶν κρίσεων καὶ νοητικῶν ἀλλαγῶν. Ὁ μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου ὑφίσταται βιολογικὰς ἀναστατώσεις καὶ κατέχεται ἀπὸ τὸ ἄγχος τῆς προσαρμογῆς εἰς τὸ περιβάλλον του. Τώρα θὰ τὸν κερδίση ἢ θὰ τὸν χάσῃ ἢ χριστιανικῆ θρησκεία καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Αὐτοὶ θὰ εἶναι ἴσως ἀργά. Καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς, ἀποκλειστικῶς ἀπὸ σᾶς. Οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ σᾶς βοηθήσῃ ἐν προκειμένῳ.

Ὁ βαθὺς μελετητὴς τῶν προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας, Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου σας Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἔχει κάμει μίαν συγκλονιστικὴν διαπίστωση. Εἰς τὸ ἔργον του «Σχέδιον ἀναδιοργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τὸ ὁποῖον πάλεται ἀπὸ ἀγάπην καὶ βαθεῖαν συνείδησιν ἐδύνης, γράφει τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἀναλογία μεταξὺ μὴ θρησκευόντων καὶ θρησκευόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι τρομακτικὴ. Δὲν ὑπάρχουν βεβαίως στατιστικά, ἀλλ' ἐκ παρατηρήσεων τιμῶν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν θρησκευόντων φθάνει μόνον μέχρι τῶν ὀλίγων μονάδων ἐπὶ τοῖς ἑκατόν». Σᾶς καλῶ, Κύριοι σίνεδροι καθηγηταὶ τῶν θρησκευτικῶν, νὰ συναγάγετε τὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα ἐκ τῆς διαπιστώσεως ταύτης.

Ὁφείλετε νὰ καταστήσετε τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν τὸ πλέον ἐγκυρικὸν μάθημα. Ν' ἀπευθύνεσθε συνεχῶς πρὸς τὰ ἄμεσα ἐνδιαφέροντα τῶν μαθητῶν. Νὰ μὴ ἀποφεύγετε, ἀλλὰ νὰ προκαλήτε συζητήσεις ἐπὶ θρησκευτικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν θεμάτων. Νὰ μὴ εἴσθε μονότονοι προσπαθοῦντες ὅπως προσφέρετε ξηρὰς θεολογικὰς γνώσεις. Νὰ γίνετε σύμβουλοι καὶ φίλοι τῶν μαθητῶν, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην στηριξεῖς κατὰ τὰ πρῶτα ἀσταθῆ βήματα εἰσόδου των εἰς τὴν μεγάλην κοινωνίαν, ἢ ὅποια τοὺς φοβίζει.

Μία ἀπὸ τὰς βαθυτέρας ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ ἔχη τὴν αἴσθησιν συναισθηματικῆς ἀσφαλείας, τὴν αἴσθησιν ὅτι ἀνήκει κάπου καὶ τὴν συνείδησιν ὅτι κατανοεῖ τὴν σχέσιν του πρὸς τὸ περιβάλλον του. Ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐξαοικειώθη ἀπὸ τοὺς μελετητὰς τοῦ θρησκευτικοῦ φαινομένου ὡς «ἀνάγκη πλαισίου προσανατολισμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως», ἢ ὅποια ἐνυπάρχει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ δὲν θὰ ἐκριζωθῇ ποτέ.

Ἐχομεν κατὰ τὰς ἡμέρας μας κραταῖαν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ταύτης. Τὸ Σοβιετικὸν καθεστῶς, ἀθεϊστικὸν ἐκ κοσμοθεωρίας, προσεπάθησεν ἐπὶ ἡμῶν αἰῶνα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀθεΐαν εἰς τοὺς πολίτας του δι' ὅλων τῶν μέσων: διὰ τοῦ σχολείου, διὰ τοῦ τέπνου,

διὰ τοῦ βιβλίου, διὰ τῆς προπαγάνδας, διὰ τῆς βίας, διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῆς θρησκευτικῆς δραστηριότητος ὅλων τῶν δογμάτων. Τελικῶς ὁμως διεπίστωσεν ὅτι ἠττήθη. Διότι ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη γενεὰ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐγκαθίδρυσαν τὸ κομμουνιστικὸν καθεστῶς εἰς τὴν Ρωσίαν, ἐνῶ οὔτε ἐντὸς τῆς οἰκογενείας, οὔτε ἐντὸς τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος ἐπηρεάσθησαν θρησκευτικῶς, ἐκδηλώνον ἀτομάτως ἐντονον θρησκευτικὴν διάθεσιν, ἢ ὅποια ἀνησυχεῖ ζωηρῶς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ καθεστώτος.

Ὁφείλετε νὰ ἐκμεταλλεθῆτε, νὰ καλλιεργήσετε καὶ νὰ ἐνισχύσετε τὴν ἐντονον ταύτην ἀνάγκην τοῦ θρησκευεῖν, ἢ ὅποια ἐνυπάρχει εἰς κάθε ἀνθρώπον. Καὶ δύνασθε νὰ τὸ ἐπιτύχετε ὄχι ἀγνοοῦντες τὴν ἐπιστήμην ἢ ἐπιτιθέμενοι κατ' αὐτῆς, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦντες γονίμως τὰ ἐπιτεύγματά της. Διότι ὁ ἀνθρώπος, ὅσον περισσότερον εἰσδύει εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, τόσοον βαθύτερον μυστήριον βλέπει ἐνώπιόν του.

Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι βαθύτατα φρονηματικόν. Τὸ εἰδικὸν ὁμως βάρος, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀποκτηθεῖ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν μαθητῶν, δὲν εἶναι, δυστυχῶς, ἀνάλογον πρὸς τὴν μεγάλην φρονηματικὴν ἀξίαν του. Ἀπὸ σᾶς, τοὺς Καθηγητὰς τῶν θρησκευτικῶν ἐξαρτᾶται νὰ τὸ καταστήσετε ἰκανὸν ὅπως ἐπισύρῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν μαθητῶν καὶ ὅπως ἀσκήσῃ εἰς τὰς ψυχὰς των τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασίν του.

Ὁφείλετε ν' ἀποδεικνύετε ὅτι ὅσα συνιστοῦν τὴν ἰδιουτυλίαν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὴν ἰσχύν των κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς μεγάλης διασταυρώσεως πολιτισμῶν καὶ κοσμοθεωριῶν, εἶναι βαθύτατα ἐμποτισμένα ἀπὸ τὴν διδασκίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἢ ὅποια ἐγονιμοποίησε τὰ σπέρματα τῆς ἑλληνικῆς προσφορᾶς. Δὲν ὑπάρχει ἠθικὴ πρόοδος, μεταρρυθμίσις ἢ βελτίωσις ἀπλῆ εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰς δύο τελευταίας χιλιετίαι, ἢ ὅποια νὰ μὴ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου. Ἡ κατάργησις τῆς δουλείας, ἡ μέριμνα διὰ τοὺς ἀδύνατους, ὁ ἐξανθρωπισμὸς τῆς δικαιοσύνης, ἡ δημοκρατικὴ ἰσονομία, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου—ὅλα ὅσα θεωροῦνται μεγάλα κατακτήσεις τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ καὶ προκαλοῦν τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν συγχρόνων, ἔλκουν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν καταγωγὴν των ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἀκολούθως, τὸ Συνέδριον ἐχαίρετίσαν, εὐχρηθέντες εὐόδωσιν τῶν ἐργασιῶν του, ὁ Πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Στ. Κορρές, ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κ. Φράγκος, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Ἀθανάσιος Χαστούτης, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Πατριάρχας, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Κούλης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου κ. Μπάρκας, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστασίας τοῦ Ἀγίου Ὁρους π. Γαβριήλ Διονυσιάτης καὶ ἄλλοι.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐγένοντο δύο εἰσηγήσεις, μία τὴν πρώτην καὶ ἡ ἑτέρα τὸ ἀπόγευμα. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Ἀμίλιας Ἀλιβιζᾶτος εἰσηγήθη τὸ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ λαοῦ», ὁ δὲ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Παναγιώτης Μπρατσιώτης τὸ θέμα «Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς Οἰκουμενικοὶ διδάσκαλοι».

Τὴν 1 Ἰουνίου, δευτέρα ἡμέραν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, ἐγένοντο εἰσηγήσεις: 1) ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέου Φυτράκη ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ μορφωτικὴ καὶ παιδαγωγικὴ ἀξία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ὑμνολογίας», 2) ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κωνσταντίνου Φράγκου ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ παιδαγωγικὴ ἀξία τῶν Πατερικῶν κειμένων» καὶ 3) ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν θεολόγων Καθηγητῶν κ. Παναγιώτου Γαγάτσου ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ διδακτικὴ τῆς ἐρμηνείας τῶν Πατερικῶν κειμένων».

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐγένοντο τρεῖς εἰσηγήσεις, ἧτοι 1) ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κ. Παναγιώτου Γαγάτσου ἐπὶ τοῦ θέματος «Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνικοὶ ἐργάται», 2) ὑπὸ τοῦ Β. Γυμνασιάρχου τοῦ παρὰ τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου κ. Ἰωάννου Τιμαγέτους ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ θεολόγος ἐκπαιδευτικὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας» καὶ 3) ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Γυμνασίου Ν. Σμύρνης αἰδεσ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Κωνσταντίνου Φούσκα ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ προσφορὰ τῶν Πατέρων σήμερον».

Μετὰ ταῦτα, ὑπ' ὄψιν τῶν Συνέδρων ἐτέθησαν τὰ πορίσματα, τὰ ὁποῖα συνέταξεν ἡ Γραμματεία τοῦ Συνεδρίου καὶ τὰ ὁποῖα, ἐγκριθέντα παμψηφεί, ἔχουν ὡς ἐξῆς:

1) Τὸ Συνέδριον ἐκφράζει ὁμοφώνως τὰς θερμὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πρὸς τε τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Γεώργιον Παπαδόπουλον, τὸν Ἐξοχώτατον Ἀ' Ἀντιπρόεδρον κ. Στυλιανὸν Παττακὸν καὶ τὸν Ἐξοχώτατον ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὀρησκευμάτων Ὑπουργὸν κ. Θεοφύλακτον Παπακωνσταντίνου διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Πατερικῶν κειμένων εἰς τὰ Σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδευσεως, καὶ διὰ τὴν θερμὴν συμπαράστασίν των καὶ τὰς μεστάς ἐποικοδομητικῶν νοημάτων ὁμιλίας αὐτῶν εἰς τὸ Συνέδριον.

2) Θεωρεῖ, ὅτι διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Πατερικῶν κειμένων — θεωρουμένων καὶ ὡς πηγῶν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος προβεπομένης Ἑλληνοχριστιανικῆς ἀγωγῆς — ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδευσει, ἡ Κυβέρ-

νησις προσέφερεν ὑψίστην ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν Παιδείαν καὶ γενικῶς πρὸς τὸ Ἔθνος. Ἡ κοινὴ εὐχὴ καὶ ὁ διάχυτος πόθος πάντων τῶν εὐ φρονούντων καὶ ὑγιῶς σκεπτομένων λαμβάνει πλέον τὴν πραγμάτωσίν του διὰ τῆς μεγάλης ταύτης καὶ πράγματι ἱστορικῆς ἀποφάσεως. Ἐκφράζεται ἡ εὐχὴ, ὅπως τὸ μάθημα τῆς ἐρμηνείας τῶν Πατερικῶν κειμένων ἐπεκταθῆ καὶ εἰς τὰς Ἐπαγγελματικὰς καὶ Τεχνικὰς Σχολὰς.

3) Φρονεῖ, ὅτι διὰ τῆς εἰσαγωγῆς κειμένων τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας ἐν τοῖς Γυμνασίοις ἐπιτυγχάνεται ἡ ὁλοκλήρωσις καὶ ἀνασύνδεσις τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς παραδόσεως, ἧτις διὰ τῆς ἀπουσίας αὐτῶν διεκόπητο. Ἐκφράζεται ἡ ὁμόφωνος εὐχὴ, ὅπως εἰς τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια περιλαμβάνωνται μόνον κείμενα σχολιασμένα, οὐχὶ δὲ καὶ μεταφράσεις.

4) Πιστεύει, ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς ἐρμηνείας τῶν Πατερικῶν κειμένων εἰς ἰδιαιτέραν ὥραν, πέραν τοῦ διώρου τοῦ συνήθους θρησκευτικοῦ μαθήματος, ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ νεοεισαγομένου μαθήματος.

5) Θεωρεῖ, ὅτι εἶναι ἀνάγκη, πρὸς διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τούτου, νὰ ἐπιμορφωθοῦν οἱ νῦν ἐν ὑπηρεσίᾳ διατελοῦντες θεολόγοι καθηγηταί, ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς εἰδικὸν φροντιστήριον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς εἰδικῆς διδακτικῆς τοῦ μαθήματος.

6) Φρονεῖ, ὅτι ἐνδείκνυται ὅπως μελετηθῆ ἡ βελτιώσις, εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον, τοῦ ἰσχύοντος ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ μαθήματος τῆς ἐρμηνείας τῶν Πατερικῶν κειμένων.

7) Ὑποβάλλει παράκλησιν πρὸς τοὺς ἀρμοδίους, ὅπως, μέχρι προκηρύξεως διαγωνισμοῦ συγγραφῆς σχολικῶν βιβλίων, συνταχθοῦν τὸ συντομώτερον τὰ Πατερικὰ ἀνθολόγια, ἵνα ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1969 - 1970 ἀρχίσῃ ἀνυπερθέτως ἡ διδασκαλία τῶν Πατερικῶν κειμένων εἰς τὰ Γυμνάσια.

8) Φρονεῖ, ὅτι οἱ Θεολόγοι ἔχουν ἐπιτακτικὸν καθῆκον νὰ μελετοῦν τοὺς Πατέρας κατὰ πλάτος καὶ κατὰ βάθος, ἵνα διδάξουν τὸ νέον μάθημα ἐπιτυχῶς καὶ ἵνα ὠφεληθῶσι πολλαπλῶς οἱ ἴδιοι.

9) Συνιστᾷ, ὅπως οἱ θεολόγοι διδάσκαλοι τῶν Πατερικῶν κειμένων κάμουν βίωμά των τοὺς Πατέρας καὶ ὁμοιάσουν πρὸς αὐτούς, συγχρόνως δὲ προβάλλουν τούτους ὡς πρότυπα εἰς τοὺς μαθητάς.

10) Ὑποβάλλει παράκλησιν πρὸς τοὺς ἀρμοδίους, ὅπως εἰς τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια τῶν Πατερικῶν κειμένων περιληφθοῦν καὶ ἐκλεκτὰ προϊόντα ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ὑμνολογίας καταλλήλως σχολιασμένα, διότι ἡ μορφωτικὴ καὶ ἡ παιδαγωγικὴ ἀξία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας ὕμνων εἶναι ἀναμφισβήτητος, οἱ δὲ μαθηταὶ δέον, ὅπως διδάσκωνται καὶ τὴν μελωδίαν τῶν ὕμνων τούτων.

11) Ἐκφράζει εὐχὴν, ὅπως συνεχισθῆ ἡ ἐκδοσις τῶν Ἑλλήνων Πατέρων ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Δια-

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 1664
 Διεκπ. 672 Ἀθήνησι, 27 /3/1969

Πρὸς

Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον τοῦ Κράτους

Ε Ν Τ Α Υ Θ Α

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 126/1969 Ν.Δ./τι περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐν ἄρθρῳ 8 παρ. 1 ὀρίζεται: «Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνέρχεται αὐτοδικαίως μὲν τὴν 15ην Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους, ὡς καὶ τὴν 16ην Φεβρουαρίου ἐφ' ὅσον δὲν ἐξηγητήθησαν τὰ θέματα τῆς Συνελεύσεως τοῦ Νοεμβρίου καὶ ἀπεφασίσθη τοῦτο ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν

παρόντων, ἐκτάκτως δὲ ὡςάκις ἀποφασισθῆ τοῦτο ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπὶ τῇ προτάσει τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ ἂν ζητηθῆ ὑπὸ τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων».

Ἀφ' ἑτέρου, ἐν ἄρθρῳ 51 παρ. 1 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Ν.Δ./τος ὀρίζεται: «Κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, πάσας τὰς ὑπὸ τοῦτου καθοριζόμενας ἀρμοδιότητας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἀσκειῖ ὡς ἰδίας τοιαύτας ἢ ἐκάστοτε νομίμως καθιδρυμένη Δ.Ι.Σ. πλὴν τῶν ἐν ἄρθρῳ 6 ἐδάφ. ΣΤ, Ζ, Θ, ΙΓ ὀριζομένων».

Κατόπιν τῶν ὡς ἄνω, ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ληφθεῖσα ἐν τῇ συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 3-3-69, παρακαλοῦμεν ὅπως γνωμοδοτήσητε ἐπὶ τοῦ κάτωθι ἐρωτήματος:

«Διαρκούσης τῆς πρώτης τριετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Ν.Δ./τος 126/69, δύναται δι' ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. νὰ συγκαληθῆ ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καὶ αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς ἐπὶ θεμάτων, ὡς

κονίας μὲ ρυθμὸν ταχύτερον, ἐκδίδονται δέ, παραλλήλως πρὸς τὴν σειρὰν τὴν ἐκδιδομένην σήμερον, καὶ μεμονωμένως ἐκλεκτὰ ἔργα Πατέρων σχολιασμένα, διότι οἱ Πατέρες ἐνδείκνυνται νὰ γίνουν προσιτοὶ εἰς ἅπαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα.

12) Ὑποβάλλει παράκλησιν πρὸς τοὺς ἀρμοδίους, ὅπως, βάσει τῶν ἀναγκῶν τῆς τε Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, χρησιμοποιηθοῦν ἅπαντες οἱ θεολόγοι, ὥστε οὐδεὶς πλέον θεολόγος ἀδιόριστος νὰ ὑπάρξῃ. Πρὸς τοῦτο δέον, ὅπως καταρτισθῆ Ἐπιτροπῆ, μερίμνη καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ συμμετοχὴν τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν, ἵνα τὸ ταχύτερον μελετήσῃ τὸ θέμα καὶ προτείνῃ ἀρμοδίως τρόπους χρησιμοποίησεως, ἰδίως τῶν νέων θεολόγων.

13) Οἱ λαϊκοὶ θεολόγοι δηλοῦν, ὅτι θέτουν τὰς πνευματικὰς τῶν δυνάμεις εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας.

14) Ὑποβάλλει παράκλησιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ὅπως μερίμνησῃ διὰ τὸν πλουτισμὸν τῶν Σχολικῶν βιβλιοθηκῶν διὰ Πατερικῶν κειμένων καὶ βοηθημάτων διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος.

15) Ὅμοίως ὑποβάλλει παράκλησιν, ὅπως εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας καθιερωθῆ ἡ διδασκαλία τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἵνα ἀφ' ἐνὸς μὲν οἱ διδάσκαλοι διδάσκουν ὀρθῶς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους εἰς τοὺς μαθητὰς, ἀφ' ἑτέρου δὲ χρησιμοποιοῦνται ὡς ἱεροψάλται τῶν χωρίων, εἰς ἃ ὑπηρετοῦν, λυομένου οὕτω τοῦ ζητήματος ἐλλείψεως ἱεροψαλτῶν ἐν τοῖς χωρίοις.

16) Εὐλαβῶς ὑποβάλλει παράκλησιν πρὸς τὰς Θεολογικὰς μας Σχολὰς, ὅπως κατευθύνουν τὰς Πατερικὰς σπουδὰς ἀναλόγως πρὸς τὰς νέας ὑποχρεώσεις τῶν θεολόγων ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει, ἢτοι τῆς διδασκαλίας ἐκ μέρους αὐτῶν τῶν Πατερικῶν κειμένων. Ὅμοίως παρακαλεῖ, ὅπως αἱ Θεολογικὰι μας Σχολαὶ μεριμνοῦν καὶ διὰ τὴν κατάρτισιν τῶν θεολόγων εἰς τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν.

17) Παρακαλεῖ τοὺς προϊσταμένους τῶν θεολόγων ἀξιολύτους κ. κ. Γεν. Ἐπιθεωρητὰς, ὅπως μελετήσουν καὶ συντάξουν ἀπὸ κοινοῦ τὴν εἰδικὴν διδακτικὴν τοῦ μαθήματος τῆς ἐρμηνείας τῶν Πατερικῶν κειμένων.

18) Τὸ Συνέδριον, δεχθὲν μετὰ χαρᾶς καὶ ἄκρας ἱκανοποίησεως πρότασιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Θεοφ. Παπακωνσταντίνου, ἀποφασίζει, ὅπως συγκαληθῆ Θεολογικὸν Συνέδριον ἀνά διετίαν (διὰ τὴν συστηματικωτέραν μελέτην τῶν προβλημάτων τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκπαιδεύσεως).

*

Κηρύττων τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Δ' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἠὺχαρίστησε πάντας τοὺς μετασχόντας τοῦ Συνεδρίου καὶ ἠὺχῆθη, ὅπως οἱ θεολόγοι καθηγηταὶ ἀνταποκριθοῦν ἐπιτυχῶς εἰς τὸ αἶτημα τῆς τροφοδοσίας τῆς ἐλληνικῆς μαθητιώσης νεολαίας μὲ τὰ ἀθάνατα πατερικὰ κείμενα, μὴ φειδόμενοι κόπων καὶ θυσιῶν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὑψίστου αὐτοῦ σκοποῦ, ἢ πραγματοποίησιν τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιτρέψῃ τὸν ὀρθὸν πνευματικὸν προσανατολισμὸν τῆς Νεολαίας μας.

τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 6 καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρθροις τοῦ ὡς ἄνω Ν.Δ./τος, νὰ ὦσιν ἄνευ ἐτέρου ὑποχρεωτικῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος»;

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπιγραμματεῶν

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

*

Ἀριθ. Γνωμοδοτ. 498/1969

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ὁ λ ο μ έ λ ε ι α

Συνεδρίασις τῆς 16/5/1969.

Σύνθεσις: Πρόεδρος — Ἀντιπρόεδρος: κ. κ. Χ. Γεωργιόπουλος, Ε. Κουρουσόπουλος.

Σύμβουλοι: Κ. Τσαγκαράκης, Π. Σοφιανόπουλος, Κ. Κωνσταντινίδης, Α. Τομαράς, Ι. Καραμπειλόπουλος, Ε. Μέλλιος, Α. Γιαννουλάτος, Πλ. Μακρυγιάννης, Π. Κορδιογιαννόπουλος.

Πάρεδροι (γνώμαι) ἄνευ ψήφου: Γ. Ἀνδρικόπουλος, Χ. Καλογερόπουλος, Β. Κωτσαρίδης, Α. Παπαγιαννόπουλος.

Εἰσηγητής: Ὁ Νομικὸς Σύμβουλος Πλάτων Μακρυγιάννης.

Ἀριθμ. ἐρωτήματος: 16022/2.4.69 Ν.Σ.Κ. 1664/27.3.69 Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Περὶ τῆς ἐρωτήματος: Χαρακτήρ τῶν δικαιοδοσιῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τριετοῦς περιόδου τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 51 τοῦ Ν.Δ. 126/1969 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Ἐπὶ τοῦ πρόσθεν ἐρωτήματος τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἐγνωμοδότησεν ὡς ἀκολούθως:

ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 126/1969 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐρρυθμίσθησαν, σὺν ἄλλοις, καὶ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις, αὐτοδιοικουμένη καὶ αὐτοκέφαλος οὔσα, ἀνεγνωρίσθη πλέον καὶ ρητῶς (ἄρθρ. 1 παράγ. 4) ὡς Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου.

Οὕτω, διὰ διατάξεων τῶν ἄρθρων 5, 6 καὶ 10 τοῦ ὡς ἄνω νόμου, συμπορευομένων πρὸς τὰς σχετικὰς τοιαύτας τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, (Σβώλου — Βλάχου: Συνταγματικὸν Δίκαιον τόμος Α' σελὶς 50), ὠρίσθησαν τὰ κεντρικὰ διοικητικὰ Σώματα (Ὄργανα) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν οἷς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας (Ι.Σ.Ι.), ὡς ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή, συγκροτουμένη ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ὡς Πρόεδρου, καὶ πάντων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων, καὶ ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος (Δ.Ι.Σ.), ὡς ἐκπρόσωπος τῆς πρώτης, συγκειμένη ἐκ τοῦ αὐτοῦ Προέδρου καὶ τῶν Ἀρχιερέων Προέδρων τῶν κατ' ἄρθρον 16 Μονίμων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὡσαύτως, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐρρυθμίσθησαν διὰ τοῦ ἄρθρου 6 αἱ δικαιοδοσίαι τῆς Ι.Σ.Ι., ἀναφερόμεναι εἰς δέξα ἐξ ἐν συνόλῳ θέματα ὑπὸ στοιχεῖα Α—ΙΣΤ, ἐξ ὧν τὸ τελευταῖον περιλαμβάνει πᾶν ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πλὴν ἂν ἄλλως ὀρίζεται διὰ νόμου, καὶ δι' ἄρθρου 8 παρ. 1 τὰ τοῦ χρόνου καὶ διάρκειας τῶν τακτικῶν ἐτησίων Συνελεύσεων τῆς Ἱεραρχίας, αὐτοδικαίως συνερχομένης ἀπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους, ὡς καὶ ὁ τρόπος συγκλήσεως ἐκτάκτων τοιούτων, ἀφ' ἐτέρου δὲ καθωρίσθησαν διὰ τοῦ ἄρθρου 10 αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Δ.Ι.Σ., διαλαμβάνουσαι ἰσάριθμα θέματα, ὡς τελευταῖον τῶν ὁποίων ἀναφέρεται καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρμοδιότης ἀναγνωριζομένη αὐτῇ ὑπὸ εἰδικῶν νόμων.

Ὀρίσθησαν δὲ περαιτέρω, ἐν μὲν τῷ αὐτῷ ὡς ἄνω 10 ἄρθρῳ καὶ ἐν παραγράφῳ 2 ἐδάφ. α' καὶ β' ὅτι: «Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀσκεῖ, κατὰ τὸ μεσολαβοῦν μέχρι τῆς συγκλήσεως τῆς Συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας χρονικὸν διάστημα, τὰς ἀρμοδιότητας αὐτῆς ἐξαιρέσει τῶν ἐν ἄρθρῳ 6 τοῦ παρόντος ὑπὸ στοιχεῖα ΣΤ, Ζ, Θ καὶ ΙΓ ἀναφερομένων. Ἐπίσης αὕτη ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς ἄλλου θέματος τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἱεραρχίας, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι κατεπεῖγον καὶ οὐδεμίαν ἐπιδέχεται ἀναβολήν, ζητεῖ δ' ἐξ ὑστέρου τὴν ἔγκρισιν τῆς Ι.Σ.Ι.», διὰ μεταβατικῆς δὲ διατάξεως τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 51 ἰδίου νόμου τὰ ἀκόλουθα: «Κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, πάσας τὰς ὑπὸ τούτου καθοριζομένας ἀρμοδιότητας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἀσκεῖ ὡς ἰδίᾳ τ ο ι α ὕ τ α ἡ ἐκάστοτε νομίμως καθιδρυομένη Δ.Ι.Σ., πλὴν τῶν ἐν ἄρθρῳ 6 ἐδάφ. ΣΤ, Ζ, Θ καὶ ΙΓ ὀριζομένων».

Ἐκ τοῦ πρὸς ἀλλήλας συνδυασμοῦ τῶν προδιαληφθεισῶν διατάξεων τοῦ Ν.Δ. 126/1969, δι' ὧν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν προϊσχύοντα καὶ ὑπὸ τούτου καταργηθέντα Καταστατικὸν Χάρτην, καθωρίσθησαν ἐπακριβῶς πλέον καὶ ἀποκλειστικῶ τῷ τρόπῳ τὰ ἀνατιθέμενα εἰς ἕκαστον τῶν δύο προεχόντων Συλλογικῶν Ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας καθήκοντα, προκύπτει σαφῶς, ὅτι διαρκοῦσιν τῆς ὡς ἄνω τριετοῦς μεταβατικῆς περιόδου, ἐκ τῶν ἐν τῷ ὡς ἄνω Διατάγματι διαλαμβανομένων ἀρμοδιοτήτων τῆς Ι.Σ.Ι., μόνον αἱ ἐν ἐδαφίοις ΣΤ, Ζ, Θ καὶ ΙΓ τοῦ ἄρθρου 6 ὀριζόμεναι, (Κατάρτισις τριπροσώπου δελτίου πρὸς πλήρωσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Ἐθρόνου — Ἐκδικασίς ἐνστάσεως κατ' ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ. περὶ τῆς ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ἀποχωρήσεως τῶν Ἀρχιερέων — Ἐκδικασίς, ἀμετακλήτως, τῶν ἐφέσεων Ἀρχιερέων, καθ' ὧν ἐπιβάλλεται ἐφ' ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἢ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἐθρόνου ἐκπτώσεως — Ἐπιβολὴ προσωπικοῦ ἀφορισμοῦ), ἀσχοῦνται, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας, ὡς μόνης δυναμένης νὰ ἐπιληφθῇ τῶν ἀντιστοίχων θεμάτων εἴτε ἐν τακτικῇ συνόδῳ εἴτε κατόπιν ἐκτάκτου, συμφώνως τῇ παραγράφῳ 1 τοῦ ἄρθρου 8, συγκλήσεως, ἐπιφυλασσομένης καὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἐδαφίου β' τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος.

Τούναντιον, ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐν ἄρθρῳ 6 ἢ ἀλλαγῶν τοῦ Διατάγματος ἀναφερομένων θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἔγνω ὁ νομοθέτης ὅπως, ἀναστέλλων προσωρινῶς τὴν ὑπὸ τῆς Ι.Σ.Ι. ἀσκήσιν τῶν συναφῶν ἀρμοδιοτήτων κατὰ τὴν ἐν παραγράφῳ 1 τοῦ ἄρθρου 51 ὀριζομένην χρονικὴν περίοδον, ἀναθέσῃ αὐτὰς ἐν πάσῃ περιπτώσει, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἔτι τῶν τακτικῶν Συνόδων τῆς Ἱεραρχίας, (Α. Ἄρθρ. 10 παρ. 2), ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν νομίμως καθιδρυομένην ἐκαστοτε Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον, ὡς τοῦτο ἀριδιήλως συνάγεται ἐκ τῆς ρητῆς διατάξεως τοῦ προδιαληφθέντος ἄρθρου τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου, ὀριζούσης ἀδιαστίκτως, ὅτι τὰς ἐν λόγῳ ἀρμοδιότητας ἀσκεῖ, κατὰ τὴν ἀνωτέρω τριετῆ περίοδον, ἡ Δ.Ι.Σ. «ὡς ἰδίας τοιαύτας». (Κυριακοπούλου Ἑλ. Διοικ. Δίκαιον — Τόμ. Β' παρ. 25/1 — Χριστοφιλοπούλου Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, τευχος Β' παρ. 37).

Κατὰ παγίαν δὲ τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου ἀρχὴν ἰσχύουσιν καὶ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑφ' ἣν ὀργανῶσιν, νομικὴν μορφήν καὶ ὑπόστασιν παρίσταται ἤδη αὕτη, τὴν ἀρμοδιότητα, ἣν ὁ νόμος ἀνάτιθησιν εἰς ὀρισμένον διοικητικὸν ὄργανον, δὲν δύναται τοῦτο ἐγκύριως νὰ μεταβιβάσῃ εἰς ἕτερον, ἔστω καὶ ἰσότημον ἢ ἱεραρχικῶς προϊστάμενον, ἐφ' ὅσον δὲν στηρίζεται ἐπὶ ἐπιτροπικῆς διατάξεως τοῦ νόμου. Ἡ δὲ πράξις, δι' ἣς, παρὰ τὴν ἔλλειψιν σχετικῆς ἐπὶ τῷ νόμῳ προβλέψεως, μεταβιβάζεται ἀρμοδιότης, εἶναι παράνομος καὶ συνεπάγεται τὴν ἀκυρότητα τῶν τυχόν ἐκδοθεισῶν ὑπὸ τοῦ πρὸς δ' ἢ μεταβίβασις ὀργανοῦ πράξεων, ὡς προερχομένων ἐξ ἀναρμοδίου τοιοῦτου. (Στασινοπούλου: Δίκαιον Διοικητικῶν Πράξεων παρ. 19. I — Κυριακοπούλου: ἐνθ' ἀνωτ. καὶ ἐν παρ. 26/4 — Πορίσματα Νομολογίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας 1929 - 1959 σελ. 106, ἐνθα καὶ παραπομπαὶ εἰς ἀποφάσεις αὐτοῦ).

Ὅθεν, διαρκούσης τῆς ἐν ἄρθρῳ 51 παρ. 1 τοῦ Ν.Δ. 126/1969 τριετοῦς μεταβατικῆς περιόδου, δὲν εἶναι νόμῳ ἐφικτὸν οὐδ' ἐπιτρεπτὸν, ἐπὶ ποινῆ ἀκυρότητος πάσης σχετικῆς ἀποφάσεως, οὔτε ἡ Ι.Σ.Ι. νὰ ἐπιληφθῇ αὐτοβούλως, ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ Συνόδῳ, τῶν λοιπῶν ἐν τῷ Διατάγματι ἀναφερομένων θεμάτων, ἐξαιρέσει τῶν ἐν ἐδαφίοις ΣΤ, Ζ, Θ καὶ ΠΓ τοῦ ἄρθρου 6 αὐτοῦ, οὔτε ἡ καθιδρυμένη Δ.Ι.Σ., ἀπαλλοτριούσα καὶ μεταβιβάζουσα τὴν ἑαυτῆς, ὑπὸ τοῦ νόμου προσωρινῶς ἀνατεθεῖσαν, ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα, νὰ συγκάλῃ ἐκτάκτως πρὸς ἐξέτασιν τῶν θεμάτων τούτων τὴν Ἱεραρχίαν, συμφώνως τῇ παρ. 11 τοῦ ἄρθρου 8. Πολλῶν δὲ μᾶλλον δὲν δύναται ἡ τελευταία νὰ συγκληθῇ ἐκτάκτως ἐπὶ τῷ αὐτῷ τέλει, προτάσει τῆς Εἰδικῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ αἰτήσει τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέων.

Ο

Νομικὸς Σύμβουλος

ΠΛΑΤΩΝ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 1630
 Διεκπ. 622

'Αθήνησι, 28/5/1969

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1637

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γνωρίζει ὑμῶν, ὅτι κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις παραμονὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Νικολάου τοῦ Στ' καὶ τῶν συνοδουόντων αὐτὸν Σεβ. Ἱεραρχῶν, ἔσχε τὴν δυνατότητα ὅπως ἀπὸ κοινοῦ συσκεφθῇ μετ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ καθόλου ἔργου τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἀφρικῇ.

Κατόπιν τῆς μακρᾶς ὡς ἄνω συσκέψεως ἀπεφασίσθη, ὅπως τοῦ λοιποῦ πᾶσα μὲν Ἱεραποστολικὴ δραστηριότης ἐν Ἀφρικανικαῖς χώραις ἐποπτεύηται, συντονίζηται καὶ ἐνεργῆται ὑπὸ τοῦ σεπτοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἢ τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, πᾶσα δὲ ἀνάλογος ἐν Ἑλλάδι προστάθεια (εἴτε πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐν Ἀφρικῇ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου ἢ καὶ πρὸς δημιουργίαν νέου ἱεραποστολικοῦ μετώπου εἴτε πρὸς ἐτοιμασίαν καὶ ἐκπαίδευσιν ἱεραποστόλων) ἐπιτελεῖται τῇ ἐποπτεία καὶ τῷ συντονιστικῷ ἔργῳ τοῦ ἰδιαιτέρου Συνδικτικοῦ Γραφείου ἐπὶ τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, τοῦ παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνασυγκροτηθέντος ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1967.

Ἐπειδὴ μέχρι σήμερον, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν δραστηριότητα τοῦ ὡς ἄνω Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, πολλαὶ ἐνέργειαι ἐγένοντο κατόπιν ἰδιωτικῶν πρωτοβουλιῶν ἢ σωματειακῶν καὶ ὁμαδικῶν δραστηριοτήτων, αἱ ὁποῖαι ὁμως δὲν εἶχον προγραμματισθῆ ὑπευθύνως καὶ δὲν εἶχον ἐλεγχθῆ ἀρμοδίως, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μὴ κατὰ τὸν ἄριστον δυνατὸν τρόπον ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου (ἰδίᾳ ἐν Ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ), παρακαλοῦμεν, ὅπως παρ' ἐκάστη Ἱερᾷ Μητροπόλει ἰδρυθῇ μερίμνη ὑμῶν ἰδίᾳ Ἐπιτροπῇ, ἔχουσα ὡς σκοπὸν τὴν ἐπὶ πᾶσιν ἄμεσον συνεργασίαν μετὰ τοῦ ὡς εἴρηται ἀρμοδίου Συνδικτικοῦ Γραφείου, ἐλεγχομένου-συμφώνως τῷ Νέῳ Ὁργανισμῷ Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος—παρὰ τῆς Μ.Σ.Ε. Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ, τῆς ὑπὸ τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προβλεπομένης.

Ἐν ἣ ὁμως περιπτώσει δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ σύμπηξις ἰδίας ὄλης Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν, παρακαλοῦμεν, ὅπως τὴν σχετικὴν ὡς ἄνω ἀρμοδιότητα αὐτῆς μεταβιβάσητε εἰς τινα τῶν πλέον καταλλήλων πρὸς τοῦτο κληρικῶν ἢ λαϊκῶν ὑπαλλήλων ὑμῶν, ὥστε καὶ πάλιν νὰ δοθῶσιν αἱ

δυνατότητες μονίμου και καλής συντονιστικής συνεργασίας προς άποφυγήν άσκόπου διαρροής τής οικονομικής δυνάμεως ή άπρογραμματίστου δραστηριότητας των φίλων του ιεραποστολικού έργου, ής κόνιον χαρακτηριστικόν δέν είναι νοητόν νά είναι μόνον ή άγαθή προαίρεσις των δρώντων, αλλά σόν τοίς άλλοις και ή κάρπωσις των άρίστων άγαθών αποτελεσμάτων, ούτως ώστε όντως νά ανταποκρινώμεθα εις τήν έντολήν του Δομήτορος τής Μητρος 'Εκκλησίας Σωτήρος 'Ιησοϋ Χριστού («Πορευθέντες μαθητεύσατε...»).

Ταύτα γνωρίζουσα ύμιν, ή 'Ιερά Σύνοδος παρακαλεί ύμäs όπως, ει δυνατόν, πρό του πρώτου δεκαήμερου του 'Ιουνίου 1969 γνωρίσητε Αύτην τήν σύνθεσιν τής έν λόγω 'Επιτροπής ή τό όνομα και τά στοιχεία του ειδικώς επιτετραμμένου επί του θέματος τής 'Ιεραποστολής.

- † 'Ο 'Αθηνών 'Ιερώνυμος, Πρόεδρος
- † 'Ο Καλαβρότων και Αιγιαλείας Γεώργιος
- † 'Ο Μυτιλήνης 'Ιάκωβος
- † 'Ο 'Ιωαννίνων Σεραφείμ
- † 'Ο Σερβίων και Κοζάνης Διονύσιος
- † 'Ο Ναυπακτίας και Εδρουτανίας Δαμασκηνός
- † 'Ο Νικοπόλεως και Πρεβέζης Στυλιανός
- † 'Ο Κίτρος Βαρνάβας
- † 'Ο Ξάνθης 'Αντώνιος
- † 'Ο Διδυμοτείχου και 'Ορεστιάδος Κωνσταντίνος
- † 'Ο Κασσανδρείας Συνέσιος

'Ο 'Αρχιεραμματεών
'Αρχιμ. Βαρθολομαίος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 2917 'Αθήναι, τή 31/5/1969
Διεκπ. 1220

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1638

Πρός

Τους Σεβασμιωτάτους 'Ιεράρχας
τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος

'Η 'Εκκλησία τής 'Ελλάδος κατά τον μήνα Μάιον του προσεχούς έτους 1970, επί τή συμπληρώσει χιλίων εκατόν έτών από τής κοιμήσεως του άγιου Κυρίλλου, φωτιστού των Σλαβικών λαών, θά τιμήση τήν μνήμην του άγιου Κυρίλλου, ως και του αδελφου αυτού άγιου Μεθοδίου, διά πανηγυρικών εκδηλώσεων, αίτινες θά λάβωσι χώραν έν 'Αθήναις, Θεσσαλονίκη και άλλαχοϋ.

Εν τώ πλαίσίω των τοιούτων έορταστικών εκδηλώσεων κρίνεται έκταίον, όπως καταβληθή πάσα προσπάθεια διά τήν όσον ένεστι εύρύτεραν προβολήν των δύο τούτων μεγάλων 'Ελλήνων άγιών, οίτινες ένώ τιμώνται μεγάλως παρά των λοιπών αδελφών 'Ορθοδόξων 'Εκκλησιών, δέν τιμώνται αναλόγως έν αύτη ταύτη τή πατρίδι αυτών.

'Η 'Ιερά Σύνοδος, επί τώ σκοπώ τής προβολής τής μνήμης των δύο τούτων μεγάλων 'Ιεραποστόλων άγιων Κυρίλλου και Μεθοδίου, απέφασισε, σόν τοίς άλλοις, όπως τά 'Εκκλησιαστικά 'Ημερολόγια του έτους 1970 αφιερωθώσιν εις τήν μνήμην των δύο τούτων αδελφών ιεραποστόλων άγιων και τήν έξωτερικήν τής 'Εκκλησίας ήμών ιεραποστολήν.

'Οθεν, ή 'Ιερά Σύνοδος παρακαλεί τους Σεβ. 'Ιεράρχας, οίτινες έν ταίς θεοσώστοις 'Επαρχίαις αυτών θά εκδώσωσιν εγκόλπια ήμερολόγια του έτους 1970, όπως αφιερώσωσι ταύτα εις τήν μνήμην των άγιων Κυρίλλου και Μεθοδίου και τήν έξωτερικήν ιεραποστολήν, περιλαμβάνοντες έν αυτοίς άπαραίτητως και τήν εικόνα των άγιων, προτρέφονται δ' άμα και τά έν ταίς θεοσώστοις αυτών 'Επαρχίαις Θεοσκεντικά Σωματεία, άτινα τυχόν εκδίδουσιν ίδια ήμερολόγια, όπως πράξωσι τό αυτό.

- † 'Ο 'Αθηνών 'Ιερώνυμος, Πρόεδρος
- † 'Ο Καλαβρότων και Αιγιαλείας Γεώργιος
- † 'Ο Μυτιλήνης 'Ιάκωβος
- † 'Ο Σερβίων και Κοζάνης Διονύσιος
- † 'Ο Ναυπακτίας και Εδρουτανίας Δαμασκηνός
- † 'Ο Νικοπόλεως και Πρεβέζης Στυλιανός
- † 'Ο Κίτρος Βαρνάβας
- † 'Ο Διδυμοτείχου και 'Ορεστιάδος Κωνσταντίνος
- † 'Ο Κασσανδρείας Συνέσιος

'Ο 'Αρχιεραμματεών
'Αρχιμ. Βαρθολομαίος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 2656 'Αθήναι, τή 5 - 6 - 1969
Διεκπ. 1278

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1641

Πρός

Τους Σεβασμιωτάτους 'Ιεράρχας
τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος

'Η 'Ιερά Σύνοδος τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος, κατάπιν τής εκδόσεως του υπ' αριθμ. 105/1969 Νομ. Δ/τος «Περί άτομικής εθνήνης του δηλοϋντος ή βεβαιούντος», απηύθυνεν έρώτημα προς τήν Νομικήν 'Υπηρεσίαν του Ο.Α.Δ.Ε.Π., ίνα γνωματεύση περί του εάν ή διάταξις τής παραγράφου 1, του άρθρου 1 του διαληφθέντος Νομ. Δ/τος έχει εφαρμογήν προκειμένου περί τής βεβαιώσεως τής αγαμίας προς εκδοσιν άδειας γάμου, ήτις μέχρι σήμεραν βεβαιούται υπό του οικείου Σεβ. 'Ιεράρχου, ως έπίσης και επί τής βεβαιώσεως του άσχέτου τής συγγενείας των μελλονύμφων και τής μονίμου κατοικίας αυτών.

'Η 'Ιερά Σύνοδος κοινοποιούσα ύμιν κατωτέρω τήν επί του πρόσθεν έρωτήματος Αύτης γνωμάτευσιν

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ ζήτημα τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα.

Τὸ ἐν Ἀθήναις συγκροτηθὲν «Β' Εὐρωπαϊκὸν Οἰκουμενικὸν Συμπόσιον» πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τοῦ κοινῶ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὑπὸ πάντων τῶν Χριστιανῶν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ διεξαχθῇ εὐρεία συζήτησις καὶ νὰ γραφοῦν ἢ νὰ ἀκουσθοῦν πολλὰ σχόλια.

Ἀσφαλῶς τὸ νὰ ἐπιτευχθῇ ἐνότης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι λίαν ἐπιθυμητὸν καὶ ὠφέλιμον ἐξ ἐπόψεως πρακτικῆς. Ὅθεν ἀξιέπαινος εἶναι πᾶσα προσπάθεια πρὸς μελέτην αὐτοῦ, δοθέντος ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, ἐπίσκοπος Σμόρνης, εἰς γεροντικὴν ἡλικίαν εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς τὰς ταλαιπωρίας τῆς ἐπιπόνου κατὰ τὰς ἡμέρας του μεταβάσεως εἰς Ρώμην πρὸς διεξαγωγὴν συζητήσεως μετὰ τοῦ πάπα Ἀνικητόν ἐπὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα, ἥτις ὁμοῦς δὲν ὠδήγησε τότε εἰς κοινὴν συμφωνίαν, διότι τόσον ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, ὅσον καὶ ὁ πάπας οὗτος ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὰς διαφορετικὰς παραδόσεις τῶν Ἐκκλησιῶν των.

Σήμερον ἰδιαίτερος πρέπει νὰ τοισηθῇ, ὅτι εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι ἡ ἐπίτευξις ἐνότητος ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν χρονολογίας

κοινῶ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα πρέπει νὰ στηριχθῇ ἀφ' ἐνὸς εἰς βαθυτέραν πνευματικὴν ἐνότητα καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς σχετικὴν ἀπόφασιν Πανορθοδόξου Συνόδου, ληφθησομένην μετ' ἐνδελεχῆ διακριβώσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου γνησίας παραδόσεως, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἢ προσπάθειᾳ διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἐνότητος μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν δὲν πρέπει νὰ ὀδηγήσῃ εἰς διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πρέπει νὰ διαφυλάττωμεν τὴν ἱερότητα τῶν ναῶν.

Τινὲς ἐκ τῶν νεωτέρων ἰδιὰ Ἑλληνίδων γυναικῶν δὲν δίδουν ἀτυχῶς τὴν πρέπουσαν σημασίαν καὶ σοβαρότητα εἰς τὴν εὐπρεπῆ ἐμφάνισιν των ἐντὸς τῶν ἱερῶν ναῶν.

Πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἀτόπου τούτου, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν διὰ σχετικῆς προσφάτου ἐγκυκλίου τῆς παρεκάλεσε καὶ συνέστησε θερμοῦς, ὅπως αἱ κυρίαὶ καὶ δεσποινίδες φροντίσων διὰ τὴν εὐπρεπῆ ἐμφάνισιν των ἐντὸς τῶν ἱερῶν ναῶν, τῶν ὁποίων ἅπαντες πρέπει νὰ διαφυλάττωμεν τὴν ἱερότητα. Εἶναι τῷ ὄντι ὅλως ἀπαράδεκτον ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ νὰ με-

τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ο.Α.Δ.Ε.Π., παρακαλεῖ ὑμᾶς ἵνα λάβητε γνῶσιν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρότων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδροντίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός
- † Ὁ Κίτρον Βασίλειος
- † Ὁ Ἐάνθης Ἀντώνιος
- † Ὁ Διδυμοτείχων καὶ Ὁρεστιάδος Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ὁ Ἀρχιγραμματεῖον

Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
Ο.Α.Δ.Ε.Π.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7-5-1999

ΤΜΗΜΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 2740/626

Πρὸς

τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐ ν τ α ὺ θ α

Κάτοχοι ὄντες τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1641/1969 Ὑμε-

τέρου ἐγγράφου, προαγόμεθα ὅπως γνωρίσωμεν Ὑμῖν, ὅτι ἡ διάταξις τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν.Δ. 105/1969 (περὶ ἀτομικῆς εὐθύνης τοῦ δηλοῦντος ἢ βεβαιούντος), καθ' ἣν γεγονότα ἔχοντα οἰσθήποτε ἐνόμους συνεπειὰς δύνανται νὰ ἀποδεικνῶνται ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς ἢ Ὑπηρεσίας δι' ἐγγράφου δηλώσεως ἢ βεβαιώσεως ἐπὶ ἀτομικῆ εὐθύνῃ τοῦ δηλοῦντος ἢ βεβαιούντος ἄνευ προσαγωγῆς ἐτέρων ἀποδεικτικῶν στοιχείων ἢ πιστοποιητικῶν, δὲν δύναται νὰ ἔχη ἐφαρμογὴν τινα οὔτε ἐπὶ τῶν βεβαιώσεων τῆς ἀγαμίας πρὸς ἔκδοσιν ἀδείας γάμου τῶν ἐκδιδομένων ὑπὸ τῶν κατὰ τόπον ἀρμοδίων Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, οἵτινες καὶ ἀποτελοῦσιν ἀρχὴν κατὰ τὴν οἰκτὴν περὶ τούτου διάταξιν τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν.Δ. 126/69 (περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), οὔτε ἐπὶ τῶν βεβαιώσεων τοῦ ἀσκέτου τῆς συγγενείας τῶν μελλονύμφων καὶ τῆς μονίμου κατοικίας αὐτῶν τῶν χορηγουμένων ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐφημερίων, διότι πρόθεσις τοῦ ἐν ἀρχῇ νομοθετήματος ἦτο μόνον ἡ ἀπλούστενσις τῆς διαδικασίας ἐν τῇ ἀναγνωρίσει τῆς ὑφισταμένης νομικῆς καταστάσεως τοῦ δηλοῦντος ἢ βεβαιούντος φυσικοῦ προσώπου καὶ οὐχὶ ἢ ἐπὶ τῇ δηλώσει τοῦ ἐνδιαφερομένου δημιουργία νέας νομικῆς καταστάσεως, ὡς εἶναι ἢ σὺνταρις γάμου.

Μετὰ σεβασμοῦ

Ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς

ΗΛΙΑΣ Π. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

ταβάλλεται εἰς τόπον ἐπιδείξεως τῶν ἐξωφρενισμῶν τῆς μόδας καὶ εἰς χώρον σκανδαλισμοῦ τινῶν ἐκ τῶν ἐκκλησιαζομένων.

Δὲν εἶναι τόσοσ ὄριμον.

Ὁρθῶς ἐχαρκτηρίσθη ὡς σταθμὸς τῆς ἱστορίας τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων τὸ ὅτι ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος Στ' μετέβη εἰς τὴν ἀποτελοῦσαν ἐπαλξιν τοῦ Προτεσταντισμοῦ Γενεύῃ καὶ ἐπεσκέφθη τὴν ἑδραν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη κατέστησε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν συνειδητὸν ἔνθεν μὲν τὸ ὅτι ὀλονέν καὶ περισσό-τερον πληθύνονται αἱ γέφυραι, αἵτινες ἐν πνεύματι χριστιανικῆς ἀγάπης φέρον εἰς ἐπαφὴν τὰς μέχοι τοῦδε κερχωρισμένης ἀπ' ἀλλήλων Ἐκκλησίας καὶ ὑποβοηθοῦν τὴν καλλιέργειαν τοῦ πόθου τῆς ἐνώσεως, ἐτέρωθεν δὲ τὸ ὅτι ἡ ἐνωσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἄμεσος καὶ προσηχῆς, ὡς ἐν ψευδαισθησί ἀναμένουν ἢ φοβοῦνται τινας, ἀλλὰ προϋποθέτει μακρὰν ἐπίπονον προσπάθειαν, πρὸς ὑπερπήδησιν πολλῶν ἀπὸ αἰῶνων ἐπιπροσθούτων εἰς αὐτὴν ἐμποδίων. Ἡ ἀλήθεια αὕτη δὲν ἀπεδείχθη τόσοσ ἐκ τοῦ ὅτι εὐάριθμοὶ τινας φανατικοὶ προτεστανταὶ ἀπεπειράθησαν ἐν Γενεύῃ νὰ προβοῦν εἰς ἀποδοκιμασίας κατὰ τοῦ Πάπα, ὅσον κυριῶς ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ἡγέτας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλοις: «Ἐν ἀδελφικῇ εὐλικρινείᾳ ὁμιλοῦντες, δὲν θεωροῦμεν, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον εἶναι τόσοσ ὄριμον, ὥστε νὰ δυνάμεθα ἢ νὰ ὀφείλωμεν νὰ δώσωμεν μίαν ἀπάντησιν θετικὴν».

'Εξακολουθεῖ νὰ καταρδεύη.

Ἡ συμπλήρωσις τεσσαράκοντα ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ ἀειμνηστος ἀρχιμανδράτης Εὐσέβιος Ματθόπουλος, ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα ὁ χριστιανικὸς τύπος τῆς πατρίδος μας μνησθῇ τῆς μεγάλης ταύτης μορφῆς, ἣτις ἐξακολουθεῖ νὰ καταρδεύη καὶ ἐμπυρνώη πολλοὺς τομεῖς τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας.

Τῶ ὄντι! Ἐὰν σήμερον τὸ θεῖον κήρυγμα καὶ ἡ ἱερὰ ἐξομολόγησις ἔχουν διαδοθῇ παρ' ἡμῖν ἐὰν αἱ τάξεις τῶν εὐσεβῶν φοιτητῶν καὶ ἐπιστημόνων ἔχουν καταστή πολυπληθεῖς· ἐὰν τὰ χριστιανικὰ ἐντυ-

πα καὶ βιβλιοπωλεῖα γίνωνται ὀλονέν καὶ περισσό-τερα· ἐὰν καὶ ἐν Ἑλλάδι γίνηται λόγος περὶ βιβλικῆς ἢ λειτουργικῆς κινήσεως· ἐὰν ὁ ἱερός κληρὸς μας ἔχη σήμερον πολλὰ ἐλπιδοφόρα στελέχη, ἀναμφιβόλως εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις ταύτας, ὡς καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας, ὑπάρχει, εἴτε ἐκδηλος καὶ ἄμεσος, εἴτε ἔμμεσος καὶ λαθάνουσα, καὶ ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου καὶ ἀθορύβου λευίτου.

Τὸ δὲ κλασσικὸν ἔργον τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς «Ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου» ἀρδεύει, καλλιεργεῖ καὶ οἰκοδομεῖ ἐν Χριστῶ ἀναριθμήτους εὐσεβεῖς ψυχὰς καὶ σήμερον ἔτι. Πεποίθασιν δὲ ὅτι τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ἀπετυπώθη μετὰ τήσεθς θέρμης καὶ πίστεως καὶ εὐσεβείας εἰς τὴν πατερικὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, θὰ ἐμπνέη καὶ θὰ ποδηγετῇ ἐσαεὶ τοὺς μετ' ἐδλαβείας ἐγκύπτοντας εἰς αὐτό.

Ἡ ἱερὰ μνήμη τοῦ νέου τούτου πατρὸς καὶ διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας μας ἔστω ἀγῆρως καὶ αἰωνία.

Γεννᾶται ἡ ἀπορία.

Διάσημοι εἰδικοὶ ἐπιστήμονες τῆς πατρίδος μας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐμπεριστατωμένη ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διεκήρυξαν πρὸ ὀλίγου κατὰ τὸν πλέον κατηγορηματικὸν τρόπον, ὅτι ἡ πατρίς μας φθίνει ἐκ τῆς (ὑπογεννητικότητος) τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐκ τῆς μειώσεως δηλαδὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων, καὶ ὅτι, ἐὰν συνεχισθῇ τὸ ἀπαράδεκτον αὐτὸ κακόν, ἡ Ἑλλὰς μετ' ὀλίγον θὰ καταττήσῃ χώρα γερόντων.

Παρὰ ταῦτα («ἐθνικόφρον ἐφημερίς») εἰς ὀλοσέλιδον ἄρθρον τῆς μετὰ παράθεσιν ἐντυπωσιακῶν φωτογραφιῶν διεφήμισε προσφάτως τὴν διάδοσιν τῶν («αντισυλληπτικῶν») πρὸς ἐξασφάλισιν ...τοῦ ἀγαθοῦ τῆς μειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ (!), τονίσασα μάλιστα, ὅτι τὰ αντισυλληπτικὰ χαρίζουν («ὄγειαν καὶ ἐλευθερίαν»). Πρὸς τοὺς ἄλλοις, τὸ ἄρθρον τοῦτο παρουνσίασεν εἰκόνα νεαρᾶς μητρὸς μετὰ δύο τέκνα μετὰ τὸ σκόλιον, ὅτι «περισσότερα παιδιὰ θὰ ἔθεταν σὲ κίνδυνον τὴν εὐτυχία τῆς»!

Τούτων οὕτως ἐχόντων, γεννᾶται ἡ ἀπορία πότε ἄρᾳ γε θὰ παύσων ἐπὶ τέλους πολλοὶ λεγόμενοι («ἐθνικόφρονες») νὰ ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια τοῦ Ἐθνους;

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ιερά Σύνοδος

Καί κατά τὸ ἐφετεινὸν καλοκαίρι θὰ λειτουργήσουν αἱ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀργανούμεναι θερινὰ Κατασκηνώσεις. Θὰ λειτουργήσουν ἐν τῷ συνόλω 59 Κατασκηνώσεις διὰ νέους καὶ παιδιὰ. Ἐξ αὐτῶν 30 διοργανοῦνται ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων, 29 δὲ ὑπὸ Θρησκευτικῶν Συλλόγων. Ὑπολογίζεται, ὅτι καθ' ὅλον τὸ θέρος θὰ φιλοξενηθοῦν εἰς τὰς Κατασκηνώσεις τῆς Ἐκκλησίας περὶ τὰς 15.000 νέοι καὶ παιδιὰ.

'Αποστολικὴ Διακονία

Παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου, πολλῶν ἐπισήμων καὶ ἀπάντων τῶν μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου ἐγένετο τὴν 3ην Ἰουνίου εἰς τὴν Μ. Αἴθουσαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐορταστικὴ ἐκδήλωση, ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ «Φροντιστηρίου Στελεχῶν Ἐκκλησιαστικῆς Προνοίας» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὴν ἑναρξιν τῆς ἐορτῆς ἐκήρυξεν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Φροντιστηρίου αἰδεσ. Δρ. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, ὅστις ἀνεφέρθη εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Φροντιστηρίου καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων, ἀναπτύξας ἰδιαίτερος τὰς ὑπὸ τοῦ Φροντιστηρίου παρεχομένας δυνατότητας πρὸς ἀναδιοργανώσιν αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα, ὠμίλησεν ἡ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου κ. Βαρβάρα Καλογεροπούλου, ἥτις ὑπεγράμμισε τὴν σημασίαν τῶν ἐθελοντῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Προνοίας καὶ τὴν ἀνάγκην ἀξιοποιήσεως αὐτῶν εἰς τὰς ἐνορίας.

Ἐν συνεχείᾳ, ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμος περὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ κοινωνικοῦ ἐργάτου, εἰπὼν ὅτι ἕκαστος κοινωνικὸς ἐργάτης, διὰ νὰ εἶναι τὸ ἔργον πῶς πλῆρες, πρέπει νὰ εἶναι μίᾳ θρησκευτικῆς προσωπικότητος, «διότι μόνον μίᾳ θρησκευτικῆς προσωπικότητος, βαθέως καὶ συνεπῶς θρησκευομένη, δύναται νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν πλησίον τῆς κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικῶν καὶ μόνιμον, βαθὺν καὶ περιλαμβάοντα ὅλην τὴν προσωπικότητα τοῦ βοηθουμένου, συμφώνως πρὸς τὰς τελευταίας διαπιστώσεις τῆς σχετικῆς ἐπιστήμης». Ὁ κοινωνικὸς ἐργάτης πρέπει ἀκόμη νὰ εἶναι ἠθικὴ καὶ ἡγετικὴ προσωπικότητος. Ἡγετικὴ ὑπὸ τὴν ἔνοιαν ὄχι τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ τῆς διακονίας. Τὸ «πάντων δούλος» τοῦ Κυρίου εἶναι τὸ πλεόν παράδοξον σχῆμα τῆς ἡγεσίας, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ φαντασθῆ καεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ πλεόν δυσκατόρθωτον. Τὸ νὰ ἡγήται τις διακονῶν ἴσως εἶναι τὸ ἐπισημῶστα δῶν τῶν ἄλλων γνωρισμάτων τοῦ κοινωνικοῦ ἐργάτου. Ἐὰν θέλωμεν, κατέληξεν, ὁ Μακαριώτατος, νὰ εἰμεθα κοινωνικοὶ ἐργάται, πρέπει νὰ εἰμεθα ἡγετικοὶ προσωπικότητες διὰ τῆς διακονίας.

Εἰς τὴν ἐκδήλωσιν παρέστη καὶ ὁ Διευθυντὴς Δημοσίας Ἀντιλήψεως τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ἰωάννης Παπαγεωργίου, ὅστις ἀνεφέρθη εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου τῶν ἐθελοντῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Προνοίας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ κατέληξεν ὡς ἑξῆς: «Ἀπὸ πλευρᾶς Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν πιστεύω, ὅτι θὰ διευκολυνθῆ ἔτι περισσότερο τὸ ἔργον μας, διότι πράγματι καθημερινῶς εὐρίσκομαι, τούλάχιστον ἐγὼ προσωπικῶς, πρὸ ἀδιεξόδου προκειμένου νὰ ἐπιλύσω ὠριμένα προβλήματα, ὄχι διότι δὲν ὑπάρχουν τὰ ὑλικά μέσα, ἀλλὰ διότι δὲν ὑπάρχουν πολλὰς φορὰς πρόσωπα νὰ μᾶς βοηθήσουν, καὶ δὴ πρόσωπα ἐμπνεόμενα ἀπὸ Χριστιανικὴν ἀγάπην».

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, λαβὼν τὸν λόγον, ἀνεφέρθη εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Φροντιστηρίου εἰπὼν, «ὅτι τὰ μαθήματα τοῦ Φροντιστηρίου, τὰ ὁποῖα ἐγένοντο ὑπὸ 40 εἰδικῶν ὀμιλητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους προσετέθη σήμερον καὶ ὁ Μακαριώτατος, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἐξοχώτατος Ὑφυπουργὸς Κοινωνικῶν

Ὑπηρεσιῶν κ. Ἡλίας Δημητράς, περιστράφησαν ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ διακονικοῦ καὶ προνοιακοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου περὶ τὰς διαφόρους πτυχὰς τῆς ἐν Ἑλλάδι κοινωνικῆς προνοίας, τρίτον δὲ περὶ τὴν καθ' ὅλου θεολογικὴν καὶ εἰδικώτερον ἐκκλησιολογικὴν θεμελίωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καὶ προνοίας, ὡς καὶ περὶ τὰς κυρίας ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι συνιστοῦν τὴν εἰδοποιὸν διαφορὰν αὐτῆς ἐναντι τοῦ ἔργου τῶν λοιπῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν. Ὡσαύτως εἰς τὰ μαθήματα ταῦτα ἐξητάσθησαν τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τοῦ θεραπευτικῶς ἢ προληπτικῶς δρῶντος κοινωνικοῦ ἔργου. Τοιοῦτοτρόπως ἐξητάσθη ἡ μεθοδολογία τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου κατὰ περίπτωσιν, τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας καθ' ὁμάδας καὶ εἰς κοινότητα, καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας εἰς ἰδρύματα». Ὁ κ. Θεοδώρου καταλήγων ἀνέφερεν, ὅτι διὰ τοῦ Φροντιστηρίου ἐγένετο «ἐν σημαντικῶν βήμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπιμορφώσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐξαίρετου δυναμικοῦ τῶν ἐθελοντῶν καὶ ἐθελοντριῶν, οἱ ὁποῖοι πάντοτε, ὅταν ἐπεστρατεύθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν μητρικὴν τῆς κλήσιν μετὰ προθυμίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ».

Τέλος, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμος, διὰ καταλλήλου προσλαλιᾶς, ἀνέφερεν, ὅτι οἱ ἀποφοιτήσαντες τοῦ Φροντιστηρίου θὰ ἀξιοποιηθοῦν διὰ τὸ «ζωντανεῖν τῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς ἐνορίας» καὶ ἠυχθῆ, ὅπως ἡ ἐκδήλωση ἀποβῆ «τὸ λαμπρὸν τέλος μᾶς μεγάλης ἀρχῆς», ἥτις δέον ὅπως συνεχισθῆ.

Ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἀπενεμήθησαν εἰς τὰ 143 τακτικὰ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου εἰδικὰ διπλώματα.

Διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος προβλέπεται νὰ λειτουργήσουν: α) εἰς Β' κύκλος μαθημάτων, β) εἰς Α' κύκλος διὰ νέα στελέχη καὶ γ) εἰς κύκλος διὰ Κληρικούς. Ἡ ἐργασία αὕτη, ἡ ὁποία γίνεται διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐντάσσεται εἰς τὴν γενικωτέραν προσπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς συστηματικωτέραν ὀργανώσιν τοῦ ποιμαντικοῦ τῆς ἔργου, πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ μορφωτικοῦ τῆς προγράμματος ἐπὶ τῶν συνεργατῶν τῆς καὶ ἐκπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ ἀποστολῆς αὐτῆς.

'Ιερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 6ης μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου ἔ. ἔτους:

Ἐ τ ἔ λ ε σ ε τὴν 8 Ἰουνίου ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἀγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ Μημόσμου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Κυροῦ Χρυσόστομου Β'.

— Τὴν 22 Ἰουνίου τὴν θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Πανελληνίῳ Ἰδρύματι τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐν Τήνῳ, συλλειτουργοῦντων τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ, Σύρον, Ἀνδρον, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωροθέου καὶ Χαλκίδος κ. Νικολάου.

— Τὴν 28 Ἰουνίου τὸν Ἑσπερινὸν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Παύλου (Μπουρναζίου).

— Τὴν 29 Ἰουνίου τὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Παύλου τῆς ὁδοῦ Ψαρῶν, ὡς καὶ Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Παύλου ἐν Τατσίῳ, τὸ δὲ ἀπόγευμα προέστη τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἀθήναις.

Π ρ ο ῆ δ ρ ε υ σ ε τὴν 6 Ἰουνίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κληροδοτήματος Μελισουργοῦ.

— Τὴν 9 Ἰουνίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀσύλου τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου.

— Τὴν 30 Ἰουνίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανιδείου Σχολῆς καὶ τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κληροδοτήματος Καλησπέρη.

Σ υ ν ε ι ρ γ ᾶ σ θ η τὴν 6 Ἰουνίου μετὰ τὸν Ἐξοχώτατον

'Υπουργὸν Κοινωνικῶν 'Υπηρεσιῶν κ. Πάτραν καὶ τὸν 'Εξοχώτατον 'Υφυπουργὸν τοῦ αὐτοῦ 'Υπουργείου κ. Δημητράν. Ὡ μ ί λ η σ ε τὴν 8 'Ιουνίου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ κινηματογράφου «Παλλὰς» πρὸς τὰ μέλη τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς.

Π α ρ έ σ τ η τὴν 8 'Ιουνίου εἰς τὰς ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ γυμναστικές ἐπιδείξεις τῶν Σχολείων Μέσης 'Εκπαίδευσως.

— Τὴν 22 'Ιουνίου τὴν μεσημβρίαν μὲν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐν Τήνῳ Θεομητορικῆς 'Εκθέσεως, τὸ δὲ ἑσπέρας εἰς τὴν τελετὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ ἐν Τήνῳ 'Ανωτέρου 'Ιερατικοῦ Φροντιστηρίου.

— Τὴν 28 'Ιουνίου εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ νέου 'Αεροσταθμοῦ 'Αθηνῶν.

— Τὴν 30 'Ιουνίου εἰς τὴν σύσκεψιν τῆς 'Ανωτάτης 'Επιτροπῆς τοῦ «Τάματος τοῦ 'Εθνους» ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ ἐπισπεύσεως τοῦ διαγωνισμοῦ διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν μελέτην τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος.

— Κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος ἐλειτούργησαν εἰς τὴν Περιφέρειαν τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν 860 Κατηχητικά Σχολεῖα ὄλων τῶν τύπων μὲ 53.600 ἐγγραφέντας καὶ 38.800 τακτικῶς φοιτήσαντας μαθητὰς καὶ μαθητρίδας. Συνολικῶς ἐλειτούργησαν 384 Κατηχητικά Σχολεῖα 'Αρρένων (205 Κατώτερα μὲ 16.200 ἐγγραφέντας καὶ 11.000 φοιτήσαντας, 135 Μέσα μὲ 6.180 ἐγγραφέντας καὶ 4.080 φοιτήσαντας καὶ 44 'Ανώτερα μὲ 1.300 ἐγγραφέντας καὶ 970 φοιτήσαντας μαθητὰς) καὶ 423 Κατηχητικά Σχολεῖα Ἐθλέων (202 Κατώτερα μὲ 16.500 ἐγγραφέντας καὶ 11.500 φοιτησάσας, 161 Μέσα μὲ 6.900 ἐγγραφέντας καὶ 5.000 φοιτησάσας καὶ 60 'Ανώτερα μὲ 2.200 ἐγγραφέντας καὶ 1.500 φοιτησάσας μαθητρίδας), καθὼς καὶ 32 Κατηχητικά Σχολεῖα 'Εργαζομένων μὲ 3.000 ἐγγραφέντας καὶ 2.500 φοιτήσαντας μαθητὰς καὶ μαθητρίδας. 'Εν σχέσει πρὸ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὁ ἀριθμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ηὔξηθη κατὰ 100.

Τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα ἐπραγματοποίησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήξαντος κατηχητικοῦ ἔτους 130 ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Νέου ἔτους, ὠργάνωσαν ἀναλόγως ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ 'Εθνικῇ 'Εορτῇ τῆς 25ης Μαρτίου, ἐπραγματοποίησαν 110 ἐπισκέψεις εἰς νοσοκομεία, ὀρφανοτροφεία, παιδικὰ στέγας, γηροκομεία καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, ἀπέστειλαν εἰς σχολεῖα ἀκριτικῶν περιοχῶν σχολικὰ εἶδη, ἱματισμὸν καὶ ἐκκλησιαστικὰ σκεύη, μετέσχον ἐνεργῶς διὰ τῆς «Ιεραποστολικῆς δραχμῆς» εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναζωογονήσεως τῆς 'Εξωτερικῆς 'Ιεραποστολῆς, ἐβοήθησαν εἰς τὰς συνεστιάσεις τῶν γερόντων, ἐστόλισαν ἐπιταφίους κλπ.

'Ιερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας

'Η Κομοτηνὴ ἐώρτασε πανηγυρικῶς τὴν 14ην Μαΐου ἐ. ἔτους τὴν 49ην ἐπέτειον τῆς ἀπελευθερώσεώς της, ἣτις συνεδέθη διὰ πρώτην φοράν ἐφέτος μετὰ τῆς πολιούχου καὶ προστατίδος τῆς πόλεως 'Υπεραγίας Θεοτόκου.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἔλαβον χώραν μεγαλοπρεπεῖς θρησκευτικαὶ τελεταί, τὰς ὁποίας ἐλάμπρυνον διὰ τῆς παρουσίας των οἱ Σεβ. Μητροπολίται 'Αρτης κ. 'Ιγνατίου, Τριφυλίας καὶ 'Ολυμπίας κ. Στέφανος, 'Ιερισσοῦ καὶ 'Αγίου Ὁρους κ. Παῦλος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. 'Αλέξανδρος, Δράμας κ. Διονύσιος, Κεφαλληνίας κ. Προκόπιος καὶ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικόδημος.

Τὸ ἑσπέρας τῆς παραμονῆς, 13ης Μαΐου, μετεφέρθη ἐκ τῆς 'Ι. Μονῆς Παναγίας Φανερωμένης εἰς τὴν πόλιν ἡ σεπτὴ καὶ θαυματουργὸς Εἰκὼν τῆς 'Υπεραγίας Θεοτόκου, τὴν ὁποίαν ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως οἱ Σεβ. 'Αρχιερεῖς, ὁ 'Ιερὸς Κλήρως, ὁ ὑπουργὸς Βορείου 'Ελλάδος, αἱ τοπικαὶ 'Αρχαί, τμημα Στρατοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπέδιδε τὰς τιμὰς, αἱ Φιλαρμονικαὶ τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Δήμου, τὰ Σχολεῖα, αἱ 'Οργανώσεις καὶ πλήθη εὐσεβῶς λαοῦ, ἐνῶ οἱ κώδωνες τῶν 'Ιερῶν Ναῶν τῆς πόλεως ἐκρούοντο χαρμωσύνως.

'Η σχηματισθεῖσα ἱερὰ πομπή, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου, κατηθύνθη εἰς τὸν Μη-

τροπολιτικὸν Ναόν, ἐν μέσῳ συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων εὐλαβείας τοῦ παρακολουθοῦντος λαοῦ.

'Επηκολούθησεν πανηγυρικὸς 'Εσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικόδημου, ὅστις ἐκήρυξε καὶ τὸν θεῖον Λόγον.

Τῇ πρωΐᾳ τῆς 14ης Μαΐου ἐψάλη ὁ Ὁρθρος, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου 'Ιερισσοῦ καὶ 'Αγίου Ὁρους κ. Παύλου, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐτελέσθη 'Αρχιερατικὸν Συλλεῖτον, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου 'Αρτης κ. 'Ιγνατίου, μεθ' ὃ ἐγένετο λιτάνευσις τῆς 'Ιερᾶς Εἰκόνης, τῇ συμμετοχῇ πάντων τῶν Σεβ. 'Αρχιερέων, ἀπαντος τοῦ 'Ι. Κλήρου τῆς 'Επαρχίας, τοῦ 'Υπουργοῦ Βορείου 'Ελλάδος καὶ τῶν τοπικῶν 'Αρχῶν.

'Η μεγαλοπρεπὴς πομπὴ κατηθύνθη εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν, ὅπου ἐψάλη ἡ ἐπίσημος Δοξολογία, ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς πόλεως καὶ ἐξεφωνήθη ὁ πανηγυρικὸς τῆς ἡμέρας ὑπὸ τοῦ θεολόγου Γυμνασιάρχου κ. Ἀνδρέου Παπαχριστοπούλου.

Μετὰ μεσημβρίαν ἐγένοντο θεμελιώσεις τοῦ νέου Δημοτικοῦ Μεγάρου καὶ τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Κομοτηνῆς, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ 'Υπουργοῦ 'Εσωτερικῶν κ. Στυλιανοῦ Παττακοῦ, εἰς τὰς ὁποίας παρέστησαν καὶ οἱ Σεβ. 'Αρχιερεῖς.

'Ιερὰ Μητρόπολις Σύρου

Τὴν 22 'Ιουνίου ἐ. ἔτους ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς Θεομητορικῆς 'Εκθέσεως τοῦ 'Ιεροῦ 'Ιδρύματος τῆς Εὐαγγελιστρίας Τήνου, παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιερωνύμου καὶ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ, Σύρου κ. Δωροθέου καὶ Χαλκίδος κ. Νικολάου. Κατὰ τὴν ὥραϊαν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων ὠμίλησαν ὁ πρόεδρος τοῦ 'Ιεροῦ 'Ιδρύματος κ. Καρδαμίτσης, ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδριτὴς καὶ Διευθυντὴς τοῦ 'Ιερατικοῦ Φροντιστηρίου Τήνου π. 'Ηλίας Μαστρογιαννοπούλου καὶ ὁ Μακαριώτατος. Μετὰ ταῦτα, ὁ Δήμαρχος Τήνου κ. Κρικελλῆς ἐπέδωκεν εἰς τὸν Μακαριώτατον τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τῆς πόλεως Τήνου, ἐν συνεχείᾳ δὲ οἱ ἐπίσημοι ἐπισκέφθησαν τὴν 'Εκθεσιν, ξεναγηθέντες ὑπὸ τοῦ π. 'Ηλία Μαστρογιαννοπούλου.

'Η Θεομητορικὴ 'Εκθεσις περιλαμβάνει 151 εἰκόνας, συστηματικῶς κατατεταγμένας εἰς 12 ὁμάδας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Εἰς ἀτμόσφαιραν οἰκογενειακῆς ἐγκαρδιότητος, ἡ Ὁρθόδοξος Ρουμανικὴ 'Εκκλησία ἐώρτασε τὴν ὄην 'Ιουνίου τ.ἔ. τὴν 21ην ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν Πατριαρχικὸν αὐτῆς θρόνον τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου κ. 'Ιουστινιανου.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 5ης 'Ιουνίου, ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ἐδεξιώθη εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Θεολογικοῦ 'Ινστιτούτου Βουκουρεστίου τὸν ἱερὸν κλῆρον τῆς πρωτευούσης, καθὼς καὶ τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν τῆς ἱερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς. Τὴν ὄην 'Ιουνίου, παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου, ἐψάλη εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Πατριαρχείου Δοξολογία, προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου 'Ολτενίας κ. Φιρμιλιανου, πλαισιουμένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τοῦ Μπανάτ κ. Νικολάου, μελῶν τῆς 'Ιεραρχίας καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τοῦ Πατριαρχικοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ. Παρίσταντο οἱ Πατριαρχικοὶ Σύμβουλοι, οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν, ὁ κοσμητὼρ καὶ ἀντιπροσωπεῖα καθηγητῶν τοῦ Θεολογικοῦ 'Ινστιτούτου Βουκουρεστίου. Τὴν εὐχετήριον προσφώνησιν ἀπήρθησε πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα ὁ Πανιερώτατος κ. Φιρμιλιανός.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Τὸ Σάββατον, 24 Μαΐου ἐ. ἔτους, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ εἰς τὸ νοσοκομεῖον «'Αλεξάνδρα», ἐνθα ἐνοσηλεύετο ἀπὸ ἡμερῶν, ὁ Μητροπολίτης 'Αργυροκάστρου κυρὸς Παντελεήμων. Τὸ σκήνωμα τοῦ ἐκλιπόντος Μητροπολίτου μετεφέρθη τὴν ἐπομένην εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ 'Αγίου 'Ελευθερίου πρὸς λαϊκὸν προσκύνημα. 'Η Νεκρώσιμος 'Ακολουθία ἐψάλη τὴν 25 Μαΐου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. 'Ιε-

ρυνώμου, ὅστις συνώδευσε πεζῇ τὴν σορὸν τοῦ μεταστάτους μέχρι τοῦ τάφου του.

Τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκλιπόντος ἱεράρχου παρηκολούθησαν ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως, τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, μέλη τῶν Σωματείων τῶν Βορειοηπειρωτῶν καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος, τῆς ὁποίας ὁ ἀείμνητος ὑπήρξε Πρόεδρος μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου του.

Ὁ ἀείμνητος Μητροπολίτης Παντελεήμων, κατὰ κόσμον Παντελεήμων Κοτόκος, ἐγεννήθη τὸ 1890 εἰς Κορυτσάν Βορείου Ἡπείρου. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων, ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης. Τὸ 1936 ἔλαβε τὸ πτυχίον τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ 15ετίαν ἐδίδαξεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Γυμνάσιον Κορυτσᾶς. Ἐλάβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν Μακεδονικὸν Ἀγῶνα καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ 1913-1914. Τὸ 1937 ἐξελέγη καὶ χειροτονήθη Μητροπολίτης Ἀργυροκάστρου. Τὸ 1943 ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος. Μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον, κατέφυγεν εἰς τὴν ἑλευθερὰν Ἑλλάδα, ὅπου συνέχισε τὸν ἱερὸν ἀγῶνα «διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν» καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς εἰσέτι ὑπεδούλου Βορείου Ἡπείρου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

Ἐξ ἀδελφικοῦ καθήκοντος πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Τσεχοσλοβακίας, δημοσιεύομεν τὴν κατωτέρω ἀνακοίνωσιν τῆς ἀνευ σχολίων, τὰ ὅποια θεωροῦμεν ἐν προκειμένῳ περιττά, ἐφ' ὅσον τὰ γεγονότα, τὰ ὅποια αὕτη παραθέτει, ὁμιλοῦν τόσον εὐγλωττως:

«Τὸ 1950 οἱ Οὐνίται τῆς Τσεχοσλοβακίας κατὰ τὴν μεγάλην των πλειονότητα κατάλαβαν τὸ σφάλμα των καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὅχι ὅλοι. Ἀπόδειξις, ὅτι δὲν ἐχρησιμοποιήθη βία, ἢ ὅτι ἀν ἐχρησιμοποιήθη ὀλίγη, αὐτοὶ ποὺ ὑπέχωρησαν ἦσαν ἀσυνείδητοι καὶ ἀνάξιοι τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος. Τὸ 1968 μετὰ τὸ κίνημα τοῦ Ντοῦπτσεκ, οἱ Οὐνίται ἱερεῖς, ποὺ δὲν εἶχαν ποτὲ γίνοι ὀρθόδοξοι, συνεμάχησαν με τοὺς καθολικοὺς ἱερεῖς τοῦ Τάγματος τοῦ «Θ ε ἰ ο υ Λ υ τ ρ ω τ ο ὕ»!... καὶ ἐπέπεσαν με μίαν ἀνευ προηγουμένου μανίαν ἐναντίον τῶν Ὁρθόδοξων. Αὐτὰ ποὺ ἐπηκολούθησαν ὑπερβαίνουν κάθε περιγραφὴν. Ὅλα τὰ φαντακὰ καὶ κακοποιὰ στοιχεῖα ὄλων τῶν περιοχῶν συσσωματωμένα, ἐπειδὴ δὲν μπορούσαν νὰ βλάψουν τοὺς Ρώσους — μισητοὺς λόγῳ τῆς σκληρᾶς ἐπιβολῆς—ἐξέσπων κατὰ τῆς ταιλαπώρου Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, διὰ τὸν λόγον ὅτι εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν ζῆ με ρωσικὴν παράδοσιν. Ἔτσι λοιπὸν ἤρχισεν ἡ συστηματικὴ ἐπίθεσις τῶν κακοποιῶν αὐτῶν στοιχείων, ποὺ τὰ ὠδήγουν οἱ Οὐνίται καὶ Καθολικοὶ «Ἐ ρ ε ἰ σ» εἰς τὸ φρικτὸς ἔργον των. Ἐπετίθετο κατὰ τῶν Ὁρθόδοξων Κοινοτήτων καὶ Ναῶν ὀργανωμένοι, πάνοπλοι καὶ με σχέδια προκατωρισμένα. Ἦρχισε ἕνας διωγμὸς κατὰ τῶν ὀρθόδοξων, πρὸ τοῦ ὁποίου φοβούμεθα, ὅτι ὠχρίᾳ ὁ διωγμὸς τοῦ Δεκίου. Οἱ ἱερεῖς ἐκακοποιήθησαν, οἱ ναοὶ ἐβεβηλώθησαν, ὁ Τίμιος Σ τ α ρ ὸ ς, ἐπειδὴ ἦτο κατασκευασμένος κατὰ τὸν ρωσικὸν τρόπον, ἐρίφθη εἰς τὸν δρόμον καὶ κατεπατήθη! Αὐτὰ γράφει εἰς ἐπίσημον διαμαρτυρίαν τῆς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακίας. Καὶ προσθέτει: «Ἡ τοιαύτη ἀντιχριστιανικὴ δραστηριότης τῶν Οὐνιτῶν τῆς Τσεχοσλοβακίας ὠδήγησε τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν νὰ ὑποβάλλῃ τὰς διαμαρτυρίας τῆς εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς τοῦ Τσεχοσλοβακικοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀσκουμένην βίαν. Ἀτυχῶς κανένα κατασταλτικὸν μέτρον δὲν ἐλήφθη μέχρι τοῦδε. Τὰ αἰτήματά μας δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ παρά νὰ θεωρηθῆ ὡ ς ἀ π ὅ φ α ς ἰ ς ἐ κ κ α θ α ρ ἰ σ ε ω ς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας.

Ἀπὸ τὸν τεράστιον ἀριθμὸν τῶν κακουργημάτων τῶν Οὐνιτῶν καὶ Καθολικῶν ἱερέων, καὶ μάλιστα αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πνεύματος, τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ Πάπας διακηρύττει, ὅτι Ὁρθόδοξοι καὶ Καθολικοὶ εἶναι ἀδελφοὶ καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία οὐσιαστικὴ διαφορά καὶ ὅτι μποροῦν οἱ καθολικοὶ καὶ νὰ κοινωνοῦν ἀκόμη εἰς τοὺς ὀρθόδοξους Ναοὺς, ἀφοῦ θρηνησώμεν πρῶτον ἢ διὰ τὸ κατάντημα τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ποὺ δὲν λαμβάνεται πλέον ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τοὺς «καθολικοὺς

ἱερεῖς» ἢ διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ μεσαιωνικοῦ πνεύματος, παραθέτομεν χάριν τῆς ἱστορίας μερικὰ γεγονότα:

1. Λιτμανοβά, περιοχῆς Σταρά-Λουμπόβνα: Κατεστράφη ἡ ἐκκλησία καὶ ἠσκήθη συστηματικὸς διωγμὸς κατὰ τῶν ὀρθόδοξων.

2. Κλενοβά, περιοχῆς Χουμένε: Τὸ Πάσχα τοῦ 1969 οἱ Οὐνίται ἐπιυπόλησαν τὴν ἐκκλησίαν.

3. Στροπκόφ, περιοχῆς Σβίντικ: Οἱ Οὐνίται ὀλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας ὀργανωμένοι ἐξεπρόθησαν καὶ κατέστρεψαν τὴν ἐκκλησίαν. Ἀνέβησαν εἰς τὸ κωδωνοστάσιον καὶ κατέστρεψαν τὸν ὀρθόδοξον τριπλοῦν σταυρὸν. Τὸ σπῆτι τοῦ ὀρθόδοξου ἱερέως κατεστράφη. Τὰ ἐπιπλά του τὰ ἐπέταξαν εἰς τὸν δρόμον καὶ ἢ τὰ ἐκλεψαν ἢ τὰ ἐποδοπάτησαν καὶ τὰ κατέστρεψαν.

4. Τσεσκόφ, περιοχῆς Τρεμπισόφ: Ἐπετέθησαν καὶ κατέλαβον με βίαν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ὅραν ποὺ ἐτελεῖτο ἡ θεία Λειτουργία. Ὁ ἱερεὺς ἐκακοποιήθη εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ἐνῶ ἀκόμη δὲν εἶχε τελειώσει τὴν θείαν Λειτουργίαν, ὥστε ἐχρείασθη νὰ μείνῃ ἐπὶ πέντε ἑβδομάδας εἰς τὸ Νοσοκομεῖον.

5. Μαλέ Ζαλουζίτσε, περιοχῆς Μιχάλοφτσε: Εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ ὑπάρχουν 42 οἰκογένειαι ὀρθόδοξων καὶ 28 οὐνιτῶν. Οἱ οὐνίται καὶ οἱ καθολικοὶ συνεκέντρωσαν ἀπὸ ὅλην τὴν ἐπαρχίαν 3000 ὀπαδοὺς των, καὶ ἀφοῦ μετέβησαν ἐκεῖ με λεωφορεία, κατέστρεψαν τὴν ἐκκλησίαν τῶν ὀρθόδοξων. Οἱ Ὁρθόδοξοι ὑπερήσησαν τὸν Ναὸν των καὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν προφυλάξουν ἀπὸ τὴν βεβήλωσιν. Τὸ αἶμά των, ποὺ ἐχύθη καὶ ἔβαψε τὸν δρόμον καὶ τὸ δάπεδον τοῦ Ναοῦ, δὲν ἠμπούδισε τοὺς Οὐνίτας «ἰ ε ρ ε ἰ ς» νὰ εἰσέλθουν, πατώντες τὸ ἀνθρώπινον αἶμα, εἰς τὸν Ναὸν τῶν Ὁρθόδοξων διὰ νὰ κάνουν τὴν λειτουργίαν των.

6. Κουσμῖτσε, περιοχῆς Τρεμπισόφ: Ἡ ἐκκλησία κατεστράφη. Ὁ ἱερεὺς ἐκακοποιήθη ἀργίως ἀπὸ τοὺς φανατισμένους Οὐνίτας. Ἐδάρη ἀνηλεῶς καὶ διεπομπεῦθη εἰς τὴν πόλιν, ἐνῶ οἱ Οὐνίται ἔκραζον, ὅτι πρέπει νὰ τὸν κρεμάσουν!... Ἄρον, ἄρον, κρέμασον αὐτόν!».

Ἡ κατακλείς τῆς ἐκκλήσεως εἶναι περισσότερο ἀπὸ δραματικὴ. «Ἡ ὑπαρξις μας, γράφει, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν βοήθειαν Σας. Πιστεύομεν, ὅτι ἀν ὑψώσουν φωνὴν διαμαρτυρίας ὅλοι αἱ ὀρθόδοξοι χώροι τοῦ κόσμου, τὸ θέμα τῆς συνυπάρξεως ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν θὰ λυθῆ με ἀγάπην, πνεῦμα οἰκουμενικότητος καὶ ἀμοιβαίας ἀνοχῆς. Τί φοβερὸν πράγμα, τὴν σημερινὴν ἐποχὴν — μετὰ τὸ περὶ οἰκουμεισμοῦ Διάταγμα τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ — νὰ ζητιανεύομεν ὀλίγην ἀνεξίθρησκείαν!».

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Εἰς λόγον του, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος Στ' πρὸς τοὺς καρδιναλίους ἐπὶ τῇ συγκλήσει τοῦ Κουσιτωρίου, ἀγγέγειλε τὴν δημοσίευσιν τοῦ νέου καὶ ὀριστικοῦ λειτουργικοῦ τυπικοῦ, ὡς καὶ νέου Κυριακοδρομίου, ἐμφανίζοντος καλύτερον τὴν ἐπίκεντρον θέσιν τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ τὴν ἴδρυσιν διεθνoῦς ρωμαιοκαθολικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ τριάκοντα θεολόγων.

Ὁ Πάπας Παῦλος Στ', ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτασμῶν, οἱτινες διεξήχθησαν εἰς Σόφιαν πρὸς τιμὴν τοῦ ἱεραποστόλου τῶν Σλαύων ἀγίου Κυρίλλου, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας κ. Κύριλλον εὐχέτηριον τηλεγράφημα, δι' οὗ διαβεβαίωσεν αὐτόν, ὅτι μετέχει νοερώς τῶν ἐορτασμῶν.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 47 ἐδαφ. 2 παρὰγρ. γ' τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίον διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου: α) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίας Παρασκευῆς Ν. Σμύρνης καὶ β) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἀγίας Μαρίνης Ἡλιουπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατωτέρας κα-

τηγορίας, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσής της παρούσης προκηρύξεως εν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνδὲς τακτικῶν Ἐφημερίου: α) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Νικολάου Πευκαλίων, β) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίας Παρασκευῆς Ν. Σιμόνης, γ) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου Μυκωνιάτικα Δήμου Ἀγ. Ἀναργύρων Ἀττικῆς καὶ δ) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Περιστερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Τὸ πρῶτιστον ἔσται τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν τῶν θέσεων ἐφημερίου τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Ἁγίου Δημητρίου Κερατέας, 2) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Βιλλίων, 3) Μεταμορφώσεως Σωτήρος Μεταμορφώσεως Ἀττικῆς, 4) Ἁγίας Μαρίνης Μεταμορφώσεως Ἀττικῆς, 5) Προφήτου Ἡλίου Μεταμορφώσεως Ἀττικῆς, 6) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Ἐρυθρῶν, 7) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Νέας Ἐρυθραίας, 8) Ζωοδόχου Πηγῆς Μελισσίων, 9) Ἁγίων Ἀποστόλων Βαρνάβα, 10) Ἁγίων Ἀποστόλων Ἐλευσίνος, 11) Ἁγίου Γεωργίου Ἐλευσίνος, 12) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεγάρων, 13) Κοιμήσεως Θεοτόκου Πετρούπολεως, 14) Ἁγίου Νικολάου Ἀμαρουσίου, 15) Ἁγίου Ἀντωνίου Ἀδώνος, 16) Ἁγίου Γεωργίου Νέας Περάμου καὶ 17) Κοιμήσεως Θεοτόκου Παλλήνης, ὅπως ἐντὸς μηνός υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς ἀνακήρυξιν των ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισίᾳ τῇ 10ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν τῶν θέσεων Διακόνου τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Ἀναστάσεως Χριστοῦ Σπάτων, 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεγάρων, 3) Ἀγ. Γεωργίου Ἐλευσίνος καὶ 4) Ἀγ. Γεωργίου Κηφισιάς, ὅπως ἐντὸς μηνός υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς ἀνακήρυξιν των ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισίᾳ τῇ 10ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐλευθερουπόλεως

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀ.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Φωλεᾶς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ἐλευθερουπόλει τῇ 25ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Α. Νόμου 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χηρευούσας θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν: 1) Καλυβακίων, 2) Ἀχλαδέας, 3) Βρυσιῶν, 4) Ἀμπελιάς καὶ 5) Ἀμαράντου, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ σήμερον υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖά μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐνορίας.

Ἐν Καρδίττῃ τῇ 25ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντας ὑπὶ ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Νέας Παναγίας Θεσσαλονίκης, 2) Προφήτου Ἡλίου Θεσσαλονίκης, 3) Ἁγίας Τριάδος Θεσσαλονίκης, 4) Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου Θεσσαλονίκης, 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου Φοίνικος Θεσσαλονίκης καὶ 6) Παναγίας Φανερωμένης Θεσσαλονίκης, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Θεσσαλονίχῃ τῇ 19ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 50 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημερίων τοῦ Κέντρου Νοσημάτων Θώρακος Βορείου Ἑλλάδος, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίχῃ τῇ 19ῇ Ἰουνίου 1969.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημερίων τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Φανουρίου Θεσσαλονίκης, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσής της παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίχῃ τῇ 2ῃ Ἰουλίου 1969.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θήρας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἱεροῦ Ναοῦ Παναγίας Μυρτιδιώτισσας Καμαρίου Θήρας, 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμιῶν Σταυροῦ Δονούσης, 3) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως Ποταμοῦ Ἀμοργοῦ, 4) Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Ἰου, 5) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου Ἀμοργοῦ, 6) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καταπόλων καὶ 7) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Οἴας Θήρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νό-

μιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εις τὸ δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά δικαιολογητικά των.

Ἐν Φυρροῖς τῆ 10ῃ 'Ιουνίου 1969.

† Ὁ Θήρας ΓΑΒΡΙΗΛ

Ἱερά Μητρόπολις Λήμνου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίων Ἀναργύρων Δάφνης, 2) Ἁγίου Γεωργίου Ἀγγαριῶνων, 3) Ἁγίου Γεωργίου Καλλιθέας, 4) Ἁγίου Γεωργίου Πλατέος, 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κορνοῦ, 6) Ἁγίου Ἰωάννου Φυσίνης, 7) Ἁγίας Σοφίας ὁμωνύμου Κοινότητος, 8) Ἁγίου Δημητρίου Πορπουλίου, 9) Ἁγίου Μοδέστου Καταλάκκου καὶ 10) Ἁγίου Δημητρίου Σαρδῶν, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα, ὅπως έντός μηνός ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Ἐν Μυρίνη τῆ 25ῃ 'Ιουνίου 1969.

† Ὁ Λήμνου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τής κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἡλέκτρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τής κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως έντός μηνός ἀπὸ σήμερον υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 11ῃ 'Ιουνίου 1969.

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1) τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, 2) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τής Ἑλλάδος» καὶ 3) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος τής Κοινότητος Παγώνδου - Σάμου, ὅπως έντός μηνός ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρούσης ἡμῶν προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» δριζύμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Σάμῳ τῆ 1ῃ 'Ιουνίου 1969.

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς προκήρυξιν Ἐφημερίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Ἀχελινιάδος, 2) Ἁγίου Γεωργίου Βροντεροῦ, 3) Ἁγίων Ἀποστόλων Δροσχωρίου, 4) Ἁγίου Ἀθανασίου Καλλιθέας (Χασὸν Καλύβια), 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κουμαριῆς, 6) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μανρελίου, 7) Ἁγίας Φανερωμένης Πολυθέας, 8) Ἁγίου Χαράλαμπος Ριζαρίου καὶ 9) Ἁγίας Παρασκευῆς Στεφανίου τής καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Α.Ν. 596/45, δριζύμενα προσόντα, ἵνα έντός μηνός ἀπὸ τής

δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά πιστοποιητικά.

Ἐν Τρικάλοις τῆ 24ῃ 'Ιουνίου 1969.

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χηρευούσης τής θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τής ἐνορίας Κάτω Καλλιθέας, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, δριζύμενα προσόντα, ὅπως έντός μηνός ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 προβλεπόμενα δικαιολογητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως.

Ἐν Λαμῖα τῆ 9ῃ 'Ιουνίου 1969.

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 47, ἐδ. 3 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, ὡς καὶ τοὺς σχετικὸς Νόμους περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα, ὅπως καταλάβωσιν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίων Ἀναργύρων Κλήματος—Σκοπέλου, 2) Ἁγίων Ταξιάρχων Κοκκινομηλιάς, 3) Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου Γαλατσῶνος, 4) Ἁγίου Ἀθανασίου Γαλατσᾶδων, 5) Ἁγίας Τριάδος Κερασιᾶς, 6) Ἁγίων Κων/νου καὶ Ἐλένης Προκοπίου, 7) Ἁγίας Παρασκευῆς Σέττας, 8) Ἁγίας Τριάδος Πούρου, 9) Προφήτου Ἡλία Δαμιᾶν καὶ 10) Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Αἰδηψοῦ, ἵνα υποβάλλωσιν ἡμῖν έντός μηνός ἀπὸ τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 29ῃ Μαΐου 1969.

† Ὁ Χαλκίδος ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον

Κλητῆριον ἐπίκριμα

[2]

Πρὸς

Τὸν ἱερομόναχον Χρυσόστομον Χαρτᾶν
τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

(Ἄγνωστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 28ῃ 'Ιουλίου 1969, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 8.30 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τής Ἱερᾶς Συνόδου, ὁδὸς Ἀγ. Φιλοθέης ἀριθμ. 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσπεδιηλοῦμέν σοι, ὅτι ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἂν ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 31ῃ Μαΐου 1969.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ἄρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης † Ὁ Πατρῶν ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ

Κλητῆριον ἐπίκριμα

[2]

Πρὸς

Τὸν ἱερομόναχον Ἰάκωβον Παπανικολόπουλον

τής Ἱ. Μητροπόλεως Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου

(Ἄγνωστου διαμονῆς)

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 28ῃ 'Ιουλίου 1969,

ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 8.30 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς 'Ιεραῆς Συνόδου, ὁδὸς 'Αγ. Φιλοθέης ἀριθμ. 19, ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικοῖς παραπτώμασι.

Προσπεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι ἀν μὴ ἐφανισθῆς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἑρῆμην.

'Ἐν 'Αθήναις τῇ 31ῃ Μαΐου 1969.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

'Αρχιμ. Δαμασκηνὸς Λαζαρίδης † 'Ο Πατρῶν ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μέγα Φαράντου, 'Η θεία Χάρις. 'Ανάπτυον ἐκ τῆς Ὄρθουδοξου 'Εκκλησίας κατὰ τὴν διδασκαλίαν Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου. 'Αθήναι 1968, σελ. 16.

Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ περὶ τῶν ἀκρίστον θεῶν ἐνεργειῶν δόγμα τῆς Ὄρθουδοξου 'Εκκλησίας κατὰ τὴν διδασκαλίαν Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου. 'Αθήναι 1968, σελ. 31.

Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ παπικὸν πρωτεῖον. Δογματικὴ θεώρησις ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου. 'Αθήναι 1968, σελ. 47.

Τοῦ αὐτοῦ, Θεολογικαὶ ὕψεις τοῦ δόγματος. 'Ανάπτυον ἐκ τῆς «Θεολογίας». 'Αθήναι 1969, σελ. 44.

Τοῦ αὐτοῦ, 'Η θεολογία Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου. Συμβολὴ εἰς τὴν δογματικὴν ἔρευναν τῆς πατερικῆς παραδόσεως. Διατριβὴ ἐπὶ ὑψηλῆς ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν. 'Αθήναι 1969, σελ. 390.

'Ιερᾶς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, Εἰκόνες καὶ Κεμίλια. Κατάλογος ὑπὸ 'Αννης Μαρβάβα-Χατζηνικολάου. 'Αθήναι 1969, σελ. 54 + πίνακες 30.

Βασιλείου Γ. 'Ατέση, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, 'Εκκλησιαστικὰ ἱστορικὰ σημειώματα τῆς νήσου Σκύρου. 'Αθήναι 1969, σελ. 30.

Μάρκου Α. Σιώτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, Κριτικὴ εἰς τὸ βιβλίον Αἱ Πράξεις τῶν 'Αποστόλων καὶ ὁ 'Απόστολος τῶν ἔθνων τοῦ θεολόγου Θ. Β. Κωνσταντίνου. 'Ανάπτυον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ». 'Αθήναι 1969, σελ. 4.

Σπύρου Ν. 'Αβούρη, 'Ηθικὰ μελετήματα. Αἰσιοδοξία, 'Αγάπη, Γέλιο, 'Επιείκεια, Φανατισμός. 'Ἐν 'Αθήναις 1969, σελ. 128.

Φιλοποίμενος Β. Καρατζᾶ, Τὰ μυστικά τῆς ἀγάπης. 'Εκδόσεις ἡ «'Ελφορ». 'Αθήναι, σελ. 93.

'Αρχιμαν. 'Ηλία Μαστρογιαννοπούλου, Ὄρθοδοξοὶ προϋποθέσεις διὰ τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον. 'Ανάπτυον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «'Εκκλησία». 'Αθήναι 1969, σελ. 22.

'Ιω. Ν. Φραγκούλα, Δρος Θ., Διευθυντοῦ τοῦ 'Ανωτέρου 'Εκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου Θεσσαλονίκης, Τὸ 'Ιεροδιδασκαλεῖον Βελλᾶ. Θεσσαλονίκη 1969, σελ. 18.

'Αρχιμ. Χριστοδούλου Κ. Παρασκευαΐδου, 'Η προσευχὴ καὶ τὰ προβλήματα αὐτῆς κατὰ τὸν Romano Guardini. 'Ανάπτυον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς». Θεσσαλονίκη 1969, σελ. 69.

Κιφέλερ Ζελλέκε, Περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Αἰθιοπικῆς 'Εκκλησίας ('Ιστορικὴ ἐπισκόπησις). 'Εναῖσιμος ἐπὶ διδασκαλίᾳ διατριβή, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν. 'Αθήναι 1969, σελ. 174.

Σπυρίδωνος Σπ. Μπιλάλη, ἀρχιμανδρίτου, Ὄρθοδοξία καὶ Παπισμός. Τόμος Α'. Κριτικὴ τοῦ παπισμοῦ. 'Εκδόσεις «Ὄρθοδόξου Τύπου». 'Αθήναι 1969, σελ. 427.

Δημητρίου Γ. Τσάμη, 'Η διαλεκτικὴ φύσις τῆς διδασκαλίας Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Διατριβὴ ἐπὶ διδασκαλίᾳ. 'Ανάλεκτα Βλατάδων 1. Πατριαρχικὸν 'Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν. Θεσσαλονίκη 1969, σελ. 193.

'Αρχιμ. Καλλινίκου 'Ι. Καρούσου, Πρόγραμμα καθημερινῆς πνευματικῆς πορείας. 'Εκδόσεις «'Η Χρυσόπηγῆ». 'Αθήναι 1969, σελ. 110.

Τοῦ αὐτοῦ, Ποῦ πηγαίνομεν; 'Εκδόσεις «'Η Χρυσόπηγῆ». 'Αθήναι 1969, σελ. 37.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Εκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο 'Ιωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† 'Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) 'Εσωτερικῶς: Δραχμαὶ 100 ἑτησίως.

B) 'Ἐξωτερικῶς: Δολλάρια 4 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου, 'Εκκλησιαστικὴ Διοικητικὴ Ὄργάνωσις.

'Ιωάννου Καρμίρη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν, Περὶ τὸν διάλογον μετὰ τῶν Ὄρθοδόξων καὶ 'Αντιχαλκηδονείων.

Κωνστ. Δ. Φράγκου, Καθηγητοῦ τοῦ 'Αριστοτέλειου Παν/μίου Θεσσαλονίκης, Ὁμιλία ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Τὸ Δ' Πανελληνίον Θεολογικὸν Συνέδριον.

'Επίσημα ἔγγραφα καὶ 'Εγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Νέα Βιβλία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

'Αθήναι, 'Ιασίου 1 — Τηλέφ. 710.734.